El Perro de castillo

TEATRE CATALÁ

EL GOS DELS BASKERVILLE

DRAMA EN QUATRE ACTES

PER

SILVANO D'ARBORIO

BIBLIOTECA DE

JOVENTUT TEATRAL

EL GOS DELS BASKERVILLE

BIBLIOTECA DE JOVENTUT TEATRAL

EL GOS DELS BASKERVILLE

DRAMA EN QUATRE ACTES

inspirat en una novela de

SIR ARTHUR CONAN-DOYLE

PER

SILVANO D'ARBORIO

ARREGLADA AL CATALÁ PER

SALVADOR VILAREGUT, JOSEPH M.ª CARULLA

Y

RAFEL ESTRADA

BARCELONA

LLIBRERIA CIENTÍFIC-LITERARIA DE JOSEP AGUSTI

Elisabets, 4

1910

PERSONATJES

LÁURA LYONS	MORERA
MISS BÉRIL	XIRGU
ELISA	GUERRA
~~LADY SHERLOCK HOLMES~~	MARSAL
SHERLOCK HOLMES	GIMÉNEZ
EL DOCTOR WATSON	VIÑALS
JACK ESTAPLETON	GUITART
SIR ENRICH BASKERVILLE	CODINA
EL DOCTOR MORTIMER	BALLART
BARRIMORE	MAS
JOHN CLYTON	SANTPERE
BILLY	CAPDEVILA
KÁRTURI	AMCRÓS

Acte primer

Salonet a casa Sherlock Holmes, en la casa reedificada de Baker Street. Porta, al fons, que dona al passadís. Porta, a la esquerra, primer terme, que dona al menjador. Ample balcó a la dreta, segón terme, que dona al carrer. En el lloc, ahont, avans, hi havia la xemeneya, hi haurá un piano. El salonet estará amoblat, ab més luxo y cuidado que avans. Cortinatjes vermells. Cadiras y sillons, ben repartits per la escena. Un armari-llibrería, no molt gran. Una taula, quasi al mitj de la escena. Al demunt, hi haurá un aparell telefònich.

Es cap al tard. Llùms elèctrics encesos.

ESCENA I.

Lady Holmes, asseguda al piano, tocant un nocturn de Chopin, Billy y tot seguit el Doctor Watson

BILLY (*Entrant pel fons, anunciant*). El senyor doctor Watson!...

LADY (*Deixa de tocar y s' alsa anant a trovar al Dr. Watson que entra pel fons*). Ah!... es vosté, Watson?...

WATS. Lady Holmes: tinc el gust de saludarla!...

LADY (*Encaixant ab el Doctor*). El gust es meu, doctor! Y lady Watson, com segueix?... Fa una pila de dias que no la he vista. (*Billy s'en va*).

WATS. La he tinguda una temporadeta a Mánchester... Una parenta malalta. Várem anar-hi tots dos. Jo,

vaig estarm-hi tres dias, pro ella s'hi va volguer quedar. La malalta, afortunadament, ja va millor; y va arrivar avans d'ahir a la nit. Ja la vindrá a veure.

LADY Sempre que vulgui. Me fará molt favor. Ja sap que som bonas amigas!... Pró, fassim l'obsequi d'assentarse, doctor!... (*L'hi senyala un silló aprop de la taula del mitj*).

WATS. (*S'asséu*). Gracias. En Holmes deu ser fora, veritat?...

LADY Si. No l'he vist en tota la santa tarde. S'en ha anat de casa molt dejorn y encare no ha tornat.

WATS. Malament!...

LADY Ja te rahó, ja, doctor!... Me fa una por que, ab tot y las sevas promesas, en Sherlock hagi aceptat, novament, la direcció d'algun assumpto, d'aquells que tanta fama l'hi han donat y a mi'm fan estar ab engunia!...

WATS Lo mateix l'hi dich, Alina. Pro que hi vol fer?... Sherlock Holmes es un home de condicions excepcionals; el seu temperament necesita, com el pa que menja, la sensació de lo imprevist, el cop de gracia de lo misteriós, en una paraula, la gran lluita!... Hi está tan avesat... Miri, quan, després del gran triomf que va alcansar, logrant posar el terrible Moriarty en mans de la justicia, vaig sentir que deya: «Aquesta será la darrera aventura de Sherlok Holmes!...». Sempre vaig pensar lo mateix: «Deu fassi que tot això no siguin promesas de mariner!...».

LADY. Ja ho por ben dir-ho, ja, doctor!... Y quan jo penso de la manera agradable y venturosa que tots dos plegats anavam passant la vida, encare 'm sap més greu, creguim!... Tot just fa dos mesos que varem tornar del viatje de nuvis, y 's pot ben dir que continuavam a Londres la nostra lluna de mel. Sherlock Holmes semblava un altre home, dedicat, per complert a mi y estantse la major part del día aqui, a casa y a vora meu. Havia représ ab gran entussiasme els seus estudis y experiments químichs; y a las nits, quan no anavam al Còvent-Garden, no 's movia del meu costat, y pasavem ben bé un parell d'horas, embadalits en la execu-

ció de las sonatas de Beethoven, o d' algun fragment del seu adorat Chopin. Una vida ideal!... Doctor!.. Una vida ideal!... que, com tot lo que es ideal, dura poch, perque ja veu si s' ha acabat depressa!...

WATS. Pero que no l' hi ha dit, en Holmes, ahont anava, quan ha sortit de casa?...

LADY. Si, això si. M' ha dit que había de tenir una entrevista, a l' Hôtel Northumberland, ab un metje de fora...

WATS. Ab un metje de fora?...

LEDY. Si, ab el doctor... (*Pausa. No recorda. Fa memoria.*)
Ab el doctor... Are no 'm recorda... Ab el doctor... Mortimer... potser?... Si, 'm sembla que m' ha dit ab el doctor Mortimer, que'l coneix, vostè, Watson?...

WATS. Mortimer?... No?... Peró, per això, 'm sona a mi aquest nom. No m'es desconegut. Ahont dimoni n'he sentit parlar, jo, del Doctor Mortimer?,. (*Rumiant.*) Ja veurá aviat ho sabrém... En Holmes ha de tenir per aqui l'Anuari dels metges... Me vol fer el favor?... (*Alsantse.*)

LADY. (*S'alsa, també, va a la llibreria y al cap de poca estona, trova l'Anuari, que entrega a n'en Watson.*) Ab molt de gust...

WATS. Molt be. Are sabrém qui es aquest bon senyor del Doctor Mortimer... (*S'aseu vora la taula, fulleja l'Anuari. Ella s'aseu, tambe, aprop de Watson.*) Mor... Mort... Ah!... Aqui'l tenim: (*Llegint.*) «Mortimer James Vocal del Colegi Reyal de Cirurgians, 1882—Natural de Grimpen (Dartmoor). Intern de 1882 a 1884 a l'hospital de Charing Cros. Llorejat ab el premi Jackson per un estudi remarcable de patologia comparada. Actualment exerceix la carrera de medicina al poble de Grimpen.»

LADY. (*Alsantse*). A Grimpen, diu?...

WATS. Si, a Grimpen.

LADY. Grimpen, en terras de Dartmoor?... Per aquells indrets, hi ha el castell dels antichs barons de Baskerville... ¿que ja no s'en recorda, Watson, del esvalot que va moure, fará cosa d'un mes, la mort de Sir Carles de Baskerville, quin cadavre va ser

trovat, á punta de dia, en el parch del castell?...

WATS. Si, me sembla que si... Té rahó!...

LADY. Recorda que tota la prempsa s'en va ocupar llargament, una pila de dias, d'aquella mort misteriosa?...

WATS. Si, are m'en recordo!... Un té tantas cosas al cap!.. Si, si!.. Y 's va parlar molt, també, d'una mena de llegenda, intimament relacionada ab la historia de la familia Baskerville!...

LADY. Això es!... Se va dir que, en certas nits, foscas o be tempestuosas, apareixia, de tant en tant, com en els sigles passats, un gos enigmàtich, espectral, que, ab els seus lladruchs espantosos, sembrava la por al entorn del castell!...

WATS. Just, que la bona gent pagesa de per allá, deya que era'l gos del diable!...

LADY. Si, si; y las aparicions del gos terrible coincidi'an, sempre, misteriosament, ab la mort violenta dun dels barons de Baskerville, com aixis va sucsehir ab la de Sir Carles!... (*Pausa*).

WATS. Veig que vosté n'està molt enterda?...

LADY. Ja veurá com que al meu marit l'hi va interesar tant aquest assumpto, y va llegir tot lo que la prempsa 'n va portar!...

WATS. Y quina opinió'n tenia formada, en Holmes, de tot això?...,

LADY. Ben béno l'hi puch dir. Però, tot llegint, ab gran interés, els diaris, sempre deya'l mateix: «En el fons de tot això, hi ha un misteri terrible. que no 'm desagradaria pas gens haver de aclarir!»,

WATS. Ja es un assumpto digne de picar la curiosiat de Sherlock Holmes, ja, el misteri del castell de Baskerville, y'l seu gos diabòlich!..

LADY Si, y, veu com els meus temors se van confirmant? El meu marit ja té una entrevista ab el doctor Mortimer, que acaba d'arrivar a Londres!... Ja hi tornèm a ser, Watson, ja hi tornèm a ser!...

WATS. Dispenssim, Alina, pro es molt natural que's busqui pels interessats en aclarir aquest misteri, la cooperació decisiva de Sherlock Holmes.

LADY ¿Pro en Holmes, acostumat a las comoditats de sa nova casa, com está, vol dir que's decidirá a deixar Londres per anar a trevallar al cor d'aquellas

montanyas? .. Tant lluny de tot?... No ho crec, y això'm fa estar més tranquila!...

WATS. Sento dissentir de la seva opinió, Alina, pro a mi'm sembla que Sherlock Holmes pendrà la direcció del assumpto, ab l'entussiasme del seus millors dias!... Y dic això, perque'l conec molt!...

LADY Deu fassi que s'equivoqui, Watson!

BILLY (*Entra pel fons y anuncia*). El doctor Mortimer, milady!...

LEDY El doctor Mortimer?... Sol?... Que no vé ab ell en Sherlock?...

BILLY No, miledy.

LADY Fés-lo entrar Billy!... (*Aquest s'entorna*). Veyám!.. Aixís potser sabrém alguna cosa!...

ESCENA II

Lady Holmes, Watson y'l doctor Mortimer. Aquest es un home alt y prim, ulls grisencs, nas encorvat. Porta ulleras d'or. Va vestit ab cert deixament. Levita de color fosc y pantalon ratllat. No es vell, pro va molt encorvat, ab el cap tirat endevant. Te un aire de bon home. Porta bastó y entra pel fons, ab el barret de copa, a la ma.

MORT. (*Saludant*). Tinc l'honor de parlar ab Lady Sherlock Holmes?...

LADY Si, doctor: fássi'l favor d'entrar!... (*Ell avensa. Presentant*). El doctor Watson.

MORT. Oh!... tinc un veritable gust en conéixel, doctor!.. N'hi sentit parlar tant de vostè y n'he passadas tantas d'horas llegint embadalit las aventuras del seu amic Sherlock Holmes, escritas per vostè ab tant garbo... que l'hi repeteixo... tinc un veritable gust en conèixel!...

WATS. Grans mercés, company, per la sevas alabansas!.. Soc un bon amic de Sherloc Holmes!... Res mes!..

LADY (*Mostrantl-hi una cadira*). Segui, doctor Mortimer!... Fássim l'obsequi...

MORT. Ab el seu permís, milady!... (*S'aséu*).

LADY No habia de tenir una entrevista ab el meu marit, aquesta tarde, doctor Mortimer?...

MORT. Ja la hem tinguda, milady. Ens hem vist ab el senyor Holmes á l'hotel Northumberland, ahont me tenen, tant vosté com el senyor Watson, á la seva disposició. (*Pausa*). Fa, cosa de mitja hora, que hem sortit, plegats y'ns en veniam cap aqui, perque'l senyor Holmes m'ha pregat que l'acompanyés. Però, al ser a la porta del carrer, s'ha aturat. tot de sopte y m'ha dit, que haventse'descuidat, de fer una diligencia urgentíssima, l'hi fes el favor de pujar tot sol, a fi y efecte d'advertirli, a vostè miledy que trigará no més que un quart escás en tornar a casa.

LADY. Gracias, doctor, perquè realment ja comensava a estar ab engunia.

WATS. Aixís, vostè, exerceix la carrera de medicina a Grimpen, veritat, doctor?...

MORT. Si, ja fa alguns anys... Se pot sapiguér, si no es ndiscreció, doctor Watson, com ho ha sapigut que ijo era metje de Grimpen?...

WATS. Molt senzill, doctor!... Tota la prempsa inglesa, sense excepció, va citar el seu nom, al parlar y comentar la tàrgica mort de Sir Carles Baskerville. Veliaquí.

MORT. (*Posantse serio*). Efectivament, jo era el seu metje!..

LADY. (*Pausa*). Que, potser, la entrevista que vosté acaba de tenir ab el meu marit. está relacionada ab la mort de Sir Carles?...

MORT. Ab la mort de Sir Carles, precisament, no, miledy, ja que dita mort, no va presentar ab tot y el seu misteri, res que pogués despertar sospitas d'assessinat. Sir Carles Baskerville, ja feya temps, que tenia una malaltia de cor. Un vespre, va sortir del castell, a passejar per el parch inmens que'l volta, tot fumant el seu cigarro, com ho tenia per costúm de ferho molts vespres. Y l'endemá, a punta de dia, se va trovar el seu cadavre, al cap d'avall d'un caminal que'n diuhen dels Oms. Varen enviarme a buscar desseguida y no vaig trovar en el cos cap senyal de violencia, ni tampoch ferida de cap mena. Sir Carles habia mort, senzillament, de parálisis cardiaca.

WATS. Doncs, ab que está relacionada la entrevista que vosté acaba de tenir ab Sherlock Holmes?... Y

dispensi la meva curiositat...

MORT. Está relacionada, senyor Watson, ab la coincidencia extranya de la aparició del gos terrible, de que parla la tradiciò del castell, el dia mateix en que va morir Sir Carles.

WATS. Y en que consisteix aquesta tradició o llegenda del castell de Baskerville?...

MORT. En lo següent, doctor. Semblá, segons una vella crònica manuscrita de 1742, que existeix en la biblioteca del castell, que en els temps de la nostra gran revoluciò, vivia a Baskerville, com amo y senyor, el cavaller Huc, home pervers y donat a la disbauxa, el qual se va enamorar, de mala manera, de la filla d'un pagés d'aquells voltants. Els desprecis de la noya, sembla que van excitarlo, tant y tant, que una nit va decidir robarla, y, concertat ab uns quants homes, va portar a cap el seu plan, tancantla en una de las torres mès altas del castell. Peró, durant la mateixa nit del rapte la pobre noya va enginyarse y va lograr fugir d'aquella presó terrible. Quan el cavaller Huc se va adonar de que l'aucell preciós havia volat, va posarse furient y com posehít del diable. Tot seguit, va idear una espantosa venjansa. Va manar que deixessin anar tots els seus gossos, va fregar els morrets de las bestias ab un mocador que la presonera s'havia deixat en la torre, va montar a cavall, cridant y flastomant, y 's llensa al galop, seguint el rastre de la fugitiva, ab tota la seva canilla de gossos que lladrava enfurismada!... L'endemá al matí, un pastor que va atravessar aquellas boscurias va contar lo que havia vist, tremolant y prés de fonda emoció. Extés al demunt de l' herba, hi havia el cos inaminat de la noya. Havia mort cansada y aterroritzada!... Y, al voltant de la infelissa, hi havian tots els gossos del castell, llepant els seus vestits y 'l seu rostre; y, unas quantas passas mes en ella; hi havia un altre gos, pero un gos inmens, grandiós, de pel groixut que resplandía com si fos de foc, ab uns ulls grossos y encesos com dugas brasas, una bestia infernal que ab sas grans potas oprimía el cadavre del cavaller Huc de Baskerville, ab sos uyals el mossegaba de tant en tant, y a

glops anava bebent sa sang!...

WATS. Y aquest gos infernal se deixa veure cada vegada que s'ha de morir un dels barons de Baskerville?

MORT. Sí, senyor Watson.

LADY. Y diu que vostè l'ha vist, doctor Mortimer, a n'el gos dels Baskerville?... *(Ab gran curiositat.)*

MORT. Si senyora.

WATS. N'está ben segur, doctor?... Vol dir que la mateixa imaginació excitada per lo que diu el poble no ha contribuhít a que...

MORT. No senyor Watson, l'hi puc jurar!...

WATS. Y quan va ser que'l va veurer?...

MORT. La tarde que va precedir la mort de Sir Carles. Ja fosquejava. El vam veurer, ab el difunt baró, desde la galeria del castell. El gos, d'unas proporcions fins are desconegudas, va atravessar corrent y lladrant, pel cap d'avall, el caminal dels Oms, quasi pel mateix indret en que, unas quantas horas després, va ser descobert el cadavre de Sir Carles!...

LADY. Y es tal com diu la llegenda?...

MORT. Tal com diu la llegenda, milady! El pel l'hi brilleja. Els ulls l'hi lluhen, com dugas brasas. Y es grossísim!...

WATS. Que vol que l'hi dígui?... (*Brandant el cap ab aire incrédul*).

MORT. Vol una prova mes palpable, doctor Watson?..

WATS. Quina?...

MORT. Al costat del cadavre de Sir Carles, varen trobar-s'hi, impresas en la terra humida, unas petjadas...

WATS. D'home o de dona?...

MORT. D'un gos, de proporcions, fora de tota classificació zoológica!... (*Pausa.*)

WATS. Ja es extrany!... Y que hi ha dit Sherlock Holmes?...

MORT. S'en ha rigut, y ha dit: «Tot aixó son qüentos de la vora del foc!...» Pero el fet es que una mena de maledicció terrible plana sobre'l castell de Baskerville, y que la mort violenta va segant la vida de tots els barons, ab la extranya coincidencia de las aparicions d'aquest gos fenomenal!... Es una llegenda que's va convertint en historia, doctor Watson, veliaquí!...

WATS. Y la casa dels Baskerville s'acaba ab Sir Carles o

hi ha encare algun descendent directe?...

MORT. Hi ha el fill únic de Sir Carles, Sir Enric, que, feya uns cinc o sis anys que vivia al Canadá. Com que vaig participarli la trágica mort del seu pare per cablegrama, aquest mati m'ha telegrafiat desde Southampton, dientme que 'arrivaria aquest vespre a Londres, y que posaria al hôtel Northumberland, ahont ens trovariam. Are son las vuit, en punt. Ja deu haver arrivat, y deu ser a l'hôtel, esperantme. Y are, pregunto jo: ¿qué l'hi haig d'aconcellar a Sir Enric?... Es una situació, bon xic dificil, la meva, no l'hi sembla senyor Watson?... Haig d'aconcellar a Sir Enric, que, fent cas omis de preocupacions y de llegendas s'en vagi a viure al castell dels seus avis?... O be, que vagi ab compte ab els perills incontestables que l'amenassan?... Perque, per mes esperit fort y despreocupat que un sigui, desenganyintse, hi ha els fets evidents que ningu pot negar!... Vels-hi aqui els motius de la meva entrevista ab Sherlock Holmes!... Consultarli. tot això, pera que'm donguï un cami. Aviat sabrém la seva opiniò.

WATS. Suposo que no hi deu haver pas altres pretendents a la herencia, y per lo tant a la fortuna, del difunt baró de Baskerville, en cas de que'l fill no existís, veritat?...

MORT. No. Els Baskervilles eran tres germans. Sir Carles, l'hereu. El mitjá, Sir Guillem va morir molt jove. Y el petit, Sir Roger, va ser la ovella esgarriada, el punt negre, la taca de la familia. En ell revivía la mala sang del cavaller Huc de la llegenda. Axís ho asseguran els que varen tenir la desgracia de conèixel. Després d'una joventut desordenada, s'en va anar a América, y may més s'en ha sapigut res. Se va dir que havia mort en un naufragi.

BILLY (*Entrant pel fons y anunciant*). Sir Enric Baskerville.

MORT. (*Ab extranyesa*). Ell?... Y are?... Qui l'hi pot haver dit que jo era aqui?...

LADY Potser a l'hôtel..,

MORT. Si que es extrany!...

BILLY L'acompanya un pólisman.

LADY Féslo cntrar, Billy, féslo entrar!... (*Billy s'en torna*).

ESCENA III

Els mateixos, Sir Enric, Billy. Després Holmes

SIR EN. (Entra pel fons. Es un jove de trenta anys. No gaire alt, espavilat, ulls molt negres y sapat. Te unas cellas molt espessas, que donan a sa cara una expressiò enèrgica. Porta un trajo d'americana, negra. El seu cutis cremat pel sol, contrasta ab sa mirada calmosa, y tots el seus gestes y maneras, denotan una educació esquisida.
(*Saludant*). Milady... Senyors!...

MORT. Sir Enrich... Tinch l'honor de presentarme a mí mateix... Soch el doctor Mortimer!... (*Anantlo a trovar.*)

SIR EN. Ah!... es vosté el doctor?.,. M'alegro moltíssim de conèixel, personalment!... Aixis que he arrivat al hôtel Northumberland, m'han dit que vosté m'esperaba a casa del senyor Sherlock Holmes. Y una vegada enterat de la direccíó, m'en he vingut desseguida, havent tingut la sort de trovar a un pólisman, tan amable y servicial, que se m'ha ofert pera acompanyarme, manifestant que Baker Street se trova en un barri molt perillòs, sobre tot per l'extranger que de nit s'hi aventura.

MORT. Me sembla que aquest polisman s'ha excedit y ha volgut guanyar ben descansadament el mitj xelin que vosté l'hi deu haver donat!... Y are'm permetrá que l'hi presenti... Lady Sherlock Holmes!... El doctor Watson!...

SIR EN. Milady!... Doctor!...

MORT. Sir Enrich, baró de Baskerville!...

LADY. Sir Enrich!...

WATS. Senyor Baró!...

BILLY. Ay!... Milady!... Senyor Watson!... Aquell polisman que ha vingut, ab el senyor!..

TOTS. Que?...

BILLY. Que es un lladre?...
SIR EN. Un lladre?...
LADY. Que dius are?...
WATS. No por ser!...
BILLY. Si, creguin-me!... Es un lladre!... L'he atrapat que s'escorria pel passadís, l'he vist com entraba a la cambra en que 'l senyor se vesteix. Y ab una tranquilitat y un aplom, que a mi'm sembla impossible!... Y lo més bo del cas, es que l'hi tancat, ab clau, per dintre. Ja tenim la rata a dins de la ratera!... Francament, això si que no ho entench!...
MORT. Oh!... oh!... Un lladre a casa de Sherlock Holmes!... Vetaquí una cosa curiosíssima!...
SIR EN. Y pensar que jo, ab tota confiansa, he aceptat els seus serveis, per por de ser robat!... Pero!... Això!... no pot quedar aixis!... Ab el seu permis, milady!... (*Dona uns quans passos decidit cap al fons. Sona un timbre dintre.*)
LADY. (*Pausa,*) Ah!... Que es això?...
BILLY El timbre de la cambra del senyor, milady!... (*Sona altre cop el timbre elêctrich*).
WATS. Es el lladre que truca!...
MORT. Diable!... Deu volguer que l'obrim per sostir!... (*Soná altre cop el timbre*)
BILLY Y que no fa compliments, no!... Si has d'esperar que jo t'obri, en tens per estona, noy!...
HOLM. (*Desde dintre*). Billy!... (*Entra pel fons ab tota tranquilitat, ab bata, pantuflas y fumant ab pipa*). Qué no ho sents que truco?...
TOTS (*Ab gran extranyesa*). Sherlock Holmes!...
HOLM. Si hagués sigut un lladre de debó, t'haurias lluhit, Billy!... Qué no hi has pensat, en que, si entrava per una porta de la meva cambra, podia sortir per l'altre?...
BILLY Si, prò, com que no sap ningú més que vosté, que l'armari, que hi ha a la vora de la paret, es una porta secreta! (*Tots riuhen. Holmes avansa rient també*).
HOLM. No hi habia més lladre que jo, Billy, perque'l pólisman era jo mateix!... Ja ho he vist, ja, que no 'm coneixías, quan m'has obert la porta!... (*A Sir Enrich*). Y are dispensim, senyor Baró!... El xelin que ha donat de propina al pólisman, el donarém

a n'el meu groom, Billy!... Crèguim que s'ho mereix!... Ja, que, es un xiquet difícil el ficar a la ratera a un lladre com Sherlock Holmes!... *(Tots riuhen. Holmes entrega la moneda a Billy)*. Té, Billy!... Y dona las gracias a n'aquest senyor!... (*Senyalant a Sir Enrich*).

Billy Gracias, senyor baró!... (*Content se guarda la moneda*). Fa cinch anys que serveixo al senyor Holmes, y may habia lograt portar a bon terme una comissió propia de la policia!... Y are, resulta, que, quan ja'm considerava ditxós, per haberme acreditat al devant del amo, en comptes del lladre, 'm trovo...

Holm. Ab que t'ha sortit el tret per la culata, Billy!.. Prò, no t'espantis per aixó, ja tindras ocasions de rescabalarte... Y potser aquesta nit mateixa... Y potser y sense potser are mateix!... Ja veurás, pera comensar, agafa la bicicleta, y vesten, volant, a la primera delegació de policia que trovis, y digas, en nom meu, que busquin, inmediatament, al cotxero que guia el cab número 2704. Aixís que el trovin, que me l'envihin desseguida, ab la condició—fixat-hi bé—de que no l'hi diguin qui soch, ni com me dich!... Apa, vés!...

Billy Hi vaig volant, senyor!... (*S'en va corrents*).

Holm. Tranquilisat, Alina!... No hi ha motiu per alarmarse... pro avuy corre per Londres una boira espessa, un aire misteriós y fantàstich, que, ab tot y el meu positivisme, te'l privilegi de seduhirme y d'excitar el meu sistema nerviós, de una manera extraordinaria!... Això es efecte sens dupte de las llegendas, tradicions y rondallas de que m'ha omplert el cap el bon doctor Mortimer!... Y tant es aixís que, jo, aquesta nit, no veig més que gossos fantàstichs, y gent, disfressada, que m'espia, per tot arrèu!... (*Ab ironia*).

Wats. Vol dir, Sherlock, que vosté també 's deixa influir per els fets sobrenaturals de que parla el meu confrare?...

Holm. Sí, Watson, pero ab la sola diferencia, de que 'ls fets que a mi m'han impresionat, son ben naturals y ben poch fantàstichs. M'esplicaré. Pero, seguin, fassin-me el favor!... (*Tots s'asseuhen*). Quan

ens en anavem ab vosté, del hôtel, doctor, Mortimer, y al sortir al carrer, m'ha semblat veurer en l'àngul del xanflá, un cotxe de plassa, aturat, un cab, per mes senyas, y abocat a la finestreta, a un home de cara ferrenya, ab una gran barba negra, en actitut d'espiar la nostra sortîda. A fi d' assegurarme, més y més, de que no m'equivocaba, per aixó l'he deixat venir sol y he examinat a certa distancia, aquell home sospitós... Pero, aixis que s'ha adonat de que jo 'l vigilaba, ha dit una paraula al cotxero. Aquest ha fuetejat al cavall... Y 'l cotxe ha desaparegut, tan depressa, que ab prous feinas, he pogut pendre el número, qu'era el 2,704. Està, aixis, fora de dupte que aquell home estaba espiant a n'algu?. . A mi?... A vosté?... (*Pel doctor Mortimer*). Potser a Sir Enrich, com a únich hereu, d'una inmensa fortuna qu'ha de ser envejada, per forsa?... No ho puch dirho, encare!... Pero, acullint aquesta darrera hipòtesis, com la més verosimil, he pensat, que, de moment. era precís vetllar per la seguritat del senyor baró, pero d'amagat y sense que ningù 'n pogués heure esment. Per això m'he disfressat de pólisman, y m'en he tornat al hôtel Northumberland, a esperar que arrivés Sir Enrich... Y per això, l'he acompanyat, fins a casa meva.

MORT. Y no l'ha tornat a veure al home de la barba negra?...

HOLM. No, pero 'm sembla que no trigarém pas gaire a sapiguerne alguna altra cosa.

SIR EN. Dispensin-me, senyors; pero, fa, tot just, mitja hora que he arrivat a Londres, despres d'un viatje de quinze dias... Aixis que arrivo a'l hôtel, me pregan que vagi desseguida a casa de Sherlock Holmes. Confesso, que, ab tot y no desconeixe'l nom de vosté, el prech m'ha sorprès una mica. Resulta, després, que vinch acompanyat d'un pólisman, que no es lo que sembla, sino el famos Sherlock Holmes, disfressat... Y com si tot aíxò no fos prou misteriós. sento a parlar d'un home de barba negra que m'ha espiat!... Podria ferme el favor de explicarme, net y clar, que vol dir tot això?...

HOLM. Sir Enrich... lo que vosté ha dit... Això per are no

es mes que un misteri, per tots nosaltres. Pero, jo l'hi dono la meva paraula de que, dintre de pochs dias, mirarèm d' aclarirlo aquest misteri impenetrable!... Doctor Mortimer?... (*Cambia de veu y ab tó imperatiu*). Fassim l'obsequi d'esplicar, ab pocas paraulas, a Sir Enrich, la llegenda del gos de Baskerville!...

SIR EN. Ja la sé, senyor Holmes, la historia del gos del diable... Desde petit que la sé... Pero lo que no puch compendre es quina relació pot tenir aquesta rondalla de la velluria, ab la mort soptada del méu pobre pare?...

HOLM. Molt senzill, sir Enrich. La llegenda s'ha complert are, com sempre; en ple sigle dinou, com en temps de Carles 1.er!...

SIR EN. Que vol dir senyor Holmes?...

HOLM. Vuy dir, Sir Enrich, que'l seu pare ha mort, com diu molt bé el Doctor Mortimer, d'una parálisis cardiaca; pero, sab vosté que la va produhir aquesta paràlisis, Sir Enrich?...

SIR EN. .....La malaltia de cor que 'l meu pare patia!...

HOLM. Això es la causa llunyana, no la inmediata...

SIR EN. ¿Quina es, donchs, la inmediata, senyor Holmes?

HOLM. Una crisis de por irresistible!... (*Vivament*).

SIR EN. Produhida perquè?... (*Comprenent*).

HOLM. Per la aparició soptada del gos de la llegenda!...

SIR EN. Vol dir senyor Holmes?...

HOLM. Es evident, Sir Enrich!

SIR EN. Jo... ja no sé que dir, ni que pensar!... El cap me dona voltas... Si vosté també ho creu?... Si que... alashoras jo recullo una herencia malehida?... Hi ha un crim en la mort del meu pare, ó be se tracta d'un cástich de Deu?... Que haig de fer, senyor Holmes?... Donguim un camí, jo l' hi prego!... que haig de fer?... (*Desesperat y molt nerviós*).

HOLM. Are, com are, reposar, y dormir dotze horas d'una tirada. Vosté está cansat del viatje, emocionat y sense forsas... ¿Me vol dispensar l'honor d'acceptar, per aquesta nit, la meva hospitalitat?...

SIR EN. Ab moltissim gust, pero no sé si...

HOLM. Molt bé. Alashoras permètim que l'acompanyi al menjador. Mentres, vosté fará honor al senzill lunch, que l'hi será servit per Lady Holmes, el

doctor Mortimer, l'hi donará detalls de tot aquest misteri, y jo, per la meva part, comensaré els meus estudis...

SIR EN. Confia en que ho podrá aclarir, tot aixó?. .

HOLMS. Fill meu!... Aixó es demanar molt!... Fins are els meus trevalls, s'han limitat a tractar ab lladres, assessins y pillets de tota mena, prò, en fi, ab mortals de carn y ossos, com vostè y com jo!... Mes, are, sembla que me las haurè d'haver ab el Diable en persona!... Será aquesta empresa superior a las mevas forsas?... Veurèm!... Lo que si l'hi puch assegurar es, que, n'hí coneguts tants de diables, vestits de senyor, per aquestos mons de Deu, que l'haver de tractar ab el llegítim, no'm fa cap mena de por!... Al contrari, m'entussiasma y tinch moltas ganas de coneíxel!... Fins á després, Sir Enrich!... (*Saludant*). Alina, vols fer el favor d'acompanyar al senyor Baró?...

LADY Ab molt de gust!... (*Alsantse*).

HOLMS. Doctor Mortimer!... Quan vosté vulgui!... (*Senyalant-li la porta de la esquerra*).

MORT. Estich a les sevas ordres!... (*Alsantse*).

SIR EN. Fins a després!... (*S'haurá alsat també*). Tindré molt gust, doctor, en que m'expliqui... (*S'en van per la dita porta, Lady Holmes, Mortimer y Sir Enrich*).

ESCENA IV

Holmes, Watson, aviat Billy

WATS. (*Mirant fixament a Holmes que ha seguit ab la vista als que s'en han anat*). Qué ho ha dit seriament alló de la mort de Sir Carles, va ser produhida per la apariciò del gos?...

HOLMS. Seriament ho he dit, Watson, l'hi juro!... (*Treu de la llibrería un gran Atlas topogràfich y'l posa al demunt de la taula obrintlo y fullejantlo*).

WATS. Bé, vaja, que's pensa que'm convencerá a mi, de que vosté hi creu amb aquesta rondalla del gos fantàstich?...

HOLMS. Dispensim, Watson, jo no l'hi he dit pas que hi cregués ab cap gos fantàstich...

WATS. Y donchs?... A que ve tot això?...

HOLMS. Permètim!. Lo que jo l'hi asseguro es que Sir Carles va morir, a consecuencia d'haver vist un gos monstruós, m'entén?... Are, si 'l gos es natural o sobrenatural, això no l'hi puch dir encare... Prò, de que, entre mitj de tot aquest misteri, hi ha, com un dels agents principals, un gos... Ah!... d'això no'n tinch cap dupte, Watson!... (*S'abstreu en la contemplaciò del Atlas*). Ah!... Aqui tením el mapa topogràfich dels indrets que'ns interessan!... (*Watson s'hi acosta, brandant el cap*). Veu... miri, aquí s'alsa l'antich castell dels barons de Baskerville... (*senyalant*). El castell está voltat, sobre tot per la banda del Nort, de boscos espessos... en els que hi ha uns estanys fangosos, amagats entre las herbas altas... que han de ser molt perillosos!... Caràm!.. Caràm!... (*Animantse*).

WATS. Qué?...

HOLMS. Sap, Watson, qu'ha de donar gust el passejarse per aquestos boscos?...

WATS. No ho se, que vol que l'hi digui...

HOLMS. Oh!... y miri... miri... tots aquestos estanys fangosos... no son gaire lluny d'un torrent, que s'estimba entre rocas gegantinas!... Lo que es, al temps de las plujas, si que está ben servit el pobre que tingui la desgracia de cáure-hi a dins!... Tot això es interessantíssim, Watson, interessantíssim!...

BILLY (*Entrant*). Senyor. Ja está cumplert l'encàrrech.. El cotxero, número 2704 te la parada a Trafalgar esquare. Quan torni, al punt, l'avisaràn que vingui desseguida.

HOLMS. ...Sense dirli qui soch, ni com me dich? Eh?...

BILLY No'n passi cap cuidado.

HOLMS. Molt bé, Billy!... (*aquest s'en va, peró retrocedeix*).

BILL. Ay!... Me descuidava de lo mès important, senyor! La portera m'ha donat aquesta carta!... (*S'en tren una de la butxaca*). Diu que l' han portada, mentres jo era fora.

OLMS. Una carta?... (*Prenentla*).

ILLY. Si, va dirigida al senyor baró de Baskerville.

HOLMS. (*Examinant el sobre escrit*). Efectivament. Es per Sir Enrich... que es extrany?... Y com ho sában que es aqui?... (*Rápit*) qui la ha portada aquesta carta?...

BILLY. La portera ha dit que l' hi havia donada un senyor, que duya una gran barba negra...

HOLMS. Un senyor de barba negra?... (*Rápit*).

BILLY. Aixis m' ho ha dit la portera, senyor!...

HOLMS. Billy!... Depréssa!... Vés al menjador, y digas á Sir Enrich, que vingui inmediatament!...

BILLY. (*S'en va corrents*). Al moment, senyor!...

HOLMS. (*Febrós se passeja amunt y avall, picántse els dits, ab la carta closa*). Que déu dir aquesta carta?...

ESCENA V

Holmes, Watson, Sir Enrich, Mortimer y Billy

(aquestos tres últims, entran per la porta de la esquerra

SIR EN. Que m'ha cridat, senyor Holmes?...

HOLMS. Si, senyor Baró. ¿Sap que no fa gaire, he dit, no sé si a vosté, o al doctor Mortimer, que no trigariam gaire a sapiguer alguna cosa d'aquell senyor que'ns ha espiat desde'l cotxe de plassa?...

MORT. Si...

HOLMS. Donchs, bé. Aqui té una carta per vosté, Sir Enrich.

SIR EN. Una carta per mi?... De qui pot ser?... Qui la ha portada?...

HOLMS. Qui vol que sigui?... El senyor de la barba negra.

SIR EN. (*Després d'obrirla y llegirla en véu baixa*) Ah!... ja!... Me dónan, coralment, la benvinguda á Inglaterra, y'm diuhen lo següent. Escoltin: (*Llegint en alta veu*). «Si s'estima molt la séva vida, no s'hi aventuri may en els boscos que rodejan el seu castell...».

HOLMS. Y res mes?...

SIR EN. Res mes.

HOLMS. Vol fer el favor de deixarme examinar la lletra manuscrita?...

SIR EN. (*Allargant la carta á Holmes*). Oh!... no está pas

escrita á ma.

HOLMS. Ab máquina d'escriure, potser?...

SIR EN. Tampoch. Fixins-hi bé. L'autor del anònim, ha tingut la paciencia d'anar retallant las paraulas impresas d'un llibre ó d'un diari, y d'anarlas enganxant, ab tot cuidado, l'una després de l'altre, fins a formar la frase complerta. No més la paraula; «en els boscos» está escrita a ma *(Pausa)*.

HOLMS. (*Després d'haver examinat detingudament la carta*). Billy!... Portam el «Times» d'aquest dematí. Cuita!... (*Billy surt un moment y torna ab un número del «Times», que dona a Holmes*). Molt be, Billy!... (*Desplega el diari y busca fins que diu*): Ah!... Això es!... Que m'en diu Watson del article de fondo del «Times» d'aquest dematí?...

WATS. No l'he llegit, Holmes; que val la pena?

HOLMS. Ja ho crech, home!... Si es interessantíssim!... Parla del lliure cambi. Vol fer el favor de llegirlo?
(*Tots els altres se miran ab extranyesa*).

WATS. No hi tinch cap inconvenient, ab molt gust. (*Agafa el diari y llegeix*). «Si tot el que s'estima molt »els interessos particulars d'un grupu industrial, »ha de fer sentir la seva influencia, ab l'objecte de »que la vida, que cada dia va resultant més cara, »s'embarateixi progressivament; no es exageració »el predir que aquell que s'hi aventuri, ab els seus »capitals pugui arrivar a desfer la munió de preju»dicis que, are més que may, rodejan aquesta me»na de problemas y ab el seu esfors caiguin, d'un »cop per sempre, com un castell de cartas, las ve»llas rutinas que posan lligams al progrés dels »pobles».

HOLMS. (*Fregantse las mans de gust, després d'haver fet una senyal de satisfacció, cada vegada, que en Watson, durant la lectura del article, haurá pronunciat las paraulas: «Si—s'estima molt—la seva—vida—no—»s'hi—aventuri—may—que rodejan—el seu—castell)»*. Qué m'en diu d'això, Sir Enrich?.

SIR EN. (*Sorprés*). Si l'hi haig de ser franch, no hi entench, gaire, jo, en problemas econòmichs.

HOLM. (*Rient*). Ja!... ja!... 'M jugo qualsevoi cosa que vosté, Watson, tampoch l'ha penetrat el sentit d'aquest article, eh?...

WATS. Confesso que no n'hi entés, ni una paraula.

HOLM. Es clar... lo de sempre!... Com que no s'hi volen fixar!... Mirin, veuhen?... (*Llegint marcant mol cada paraula*). «Si... s'estima molt... la seva... vida... no s'hi aventuri may... que rodejan el seu castell!...» Eh?... Que m'en diuhen?... Afeixègint-hi la paraula manuscrita «en els boscos» y aqui tenen d'ahont han sigut tretas las paraulas, que, totas plegadas, forman la carta que acaba de rebrer, Sir Enrich.

SIR EN. Te rahò!... Es realment extraordinari!...

WATS. Maravellòs, Holmes, maravellòs, com sempre!...

HOLM. Molt senzill, doctor!... Vostè be sabria distingir entre 'l crani d'un hotentot, y 'l d'un esquimal, veritat?...

MORT. Ja ho crech!... Cabalment aquesta es la meva especialitat.

HOLM. Donchs be: la meva especialitat es la deducció. Havent conegut que'ls caràcters, o tipus de lletra d'imprempta de la carta, eran de la forma dels que 's composan els articles de fondo del «Times», no mes me faltava sapiguer de quin número havian sigut retallats. Pero, considerant que la goma ab que están enganxats, encare es fresca, n'he tret la conseqüencia natural, de que, el número del «Times», de que s'havian servit, havia de ser forsosament la edició d'aquest dematí.

SIR EN. La deducció no pot ser mes llògica; pero, perque hauràn escrit, ab ploma, la paraula: «en els boscos?...

HOLM. Senzillament, perque 's tracta d'una paraula que no s'usa gaire en articles com aquest. Aixis, ab la lletra d'imprempta, l'autor anónim ha lograt el seu objete, o siga 'l que fos impossible trovar cap rastre de la seva personalitat. Veuhen, la direcció també está escrita, ab lletra extrafeta y dissimulada... No voldria equivocarme, pero 'm sembla, que, tot això, ho ha escrit, algú, en la cambra d'un hôtel.

SIR EN. Y perque, en la cambra d'un hôtel?... (*Interessat*).

HOLM. Si la examina ab detenciò, s'adonarà de que la ploma ha hagut de repassar lo escrit y que ha estat sucada en el tinter, al menus tres vegadas; lo

que vol dir que la ploma era dolenta, y que en el tinter, quasi no hi havia tinta. Ara be, tant en las casas particulars, com en las de comers y en els cassinos, els tinters per regla general, s'omplen cuidadosament. Pero, el que ha viatjat una mica, sab molt be, que, per desgracia, els tinters de las cambras dels hôtels, sobre tot quan aquestos son de tercer, o quart ordre, son, generalment, buits y las plomas, quasi be sempre, semblan escombras. Estich segur de que si furgéssim una mica per las paneras dels hôtels que hi ha pels voltants de Charing-Cross, trovariam el número del «Times», ab l'article retallat, y això ens podria posar en condicions de sapiguer qui es y com se diu l'autor d'aquest anònim. Billy!... (*Cridant*).

BILLY Senyor!...

HOLM. Dom la llista dels hôtels de Londres. (*Billy la treu de la llibreria y l'hi dona*).

BILLY Aqui la té.

HOLM. (*La obra y busca*). Aqui tens els noms de 23 hôtels, tots aprop de la estació de Charing Cross. Els visitaràs, un per un, demanant a n'els porters que 't deixin regirar las paneras, en las que's posan els diaris que's trovan en las cambras. Dona una excusa qualsevol!... Apa!... Espavilat!... M'has entés?...

BILLY. Si, senyor, si.

HOLM. Busca, ab preferencia, un número de la primera ediciò del «Times» d'aquest demati, que tingui mutilat, ab estisoras, l'article de fondo.

BILLY. Molt be diu, senyor!...

HOLM. Aqui tens 25 xelins, pera que'ls porters t'escoltin!... Apa!... Volant!...

BILLY. Com el vent, senyor Holmes!... (*S'en va corrent*).

HOLM. Are, tornant al cantò misteriòs de la carta anònima, que sens dupte ha d'esser obra de la persona que'ns ha espiat, m'haurian de dir això vosté doctor Mortimer—si hi ha algú, a Grimpen, que pugui tenir interés en els assumptes dels barons de Baskerville... que porti barba negra...

MORT. (*Rumiant*)... Barba negra?... (*Pausa*). Si!... Caram!.. Ja ho crech!... en Barrimor.

HOLM. Qui es en Barrimor?...

MORT. L'antich majordóm del castell. Precisament el que va trovar el cadavre de Sir Carles.

HOLM. *(Ràpit)*. Me convé sapiguer, desseguida, si en Barrimor se trova, avuy, al castell!...

SIR EN. Se pot telegrafiar...

HOL.M *(Resolut)*. No!... perdriam temps... A Grimpen hi ha teléfon... *(S'asseu a la taula del mitj y truca el timbre del aparell telefònich que hi ha al demunt. Als pochs moments contesta la central. Se posa els auriculars a las orellas)*.
Central!.. Si... pòsim en comunicaciô, desseguida, ab la estaciò de Grimpen!... *(A Mortímer)*. Quina mena d'home es en Barrimor?...

MORT. Es un home concentrat... parla poch... bon xich sonso... pero, que jo sàpiga, may ha donat cap motiu de queixa. ...Perxô d'uns quants dias a n' aquesta part...

HOLM. *(Parlant per teléfon)*. Si... si. . Parlo ab la estaciò de Grimpen?... Molt bé!... Pòsim en comunicaciò, desseguida, ab l'inspector de policía!... *(A Mortimer)*. Deya, doctor, que d'uns quants dias ensá?...

MORT. Si... he reparat, tant en ell, com en la seva dona, certas cosas, bon xich extranyas, que, francament, m'han intrigat molt!...

HOLM. *(Parlan per teléfon)*. Digui... Sí... Es vosté l'inspector de policía?... Sí... sí... soch Sherloc Holmes!... *(Pausa. Escolta y somriu)*. Gracias!... Moltas gracias!... *(Als altres)*. Are, l'inspector de policía se desfá en cumpliments!... *(Tornant a parlar per teléfon)* No mes desitjo sapiguer, si 'l majordom Barrimor del castell Baskerville, es avuy a Grimpen o no. *(Pausa)*. Molt bé!... Espero la resposta. *(Deixant l'aparell telefónich y alsantse)*. De aquí a deu minuts ho sabrém. Y are, una pregunta. Hi havìa alguna deixa pels Barrimor, en el testament de Sir Carles?...

MORT. Sí, un llegat de 6000 lliuras esterlínas.

HOLM. Ne va deixar d'altres de llegats, Sir Carles?...

MORT. Pochs... y quantitats petitas. Tot lo demés, correspon a Sir Enrich, que es l'hereu.

HOMLS. Me podría dir, quan puja la herencia que pertoca a Sir Enrich?... Poch mes ó menus...

MORT. *(Pausa)*. Sempre pujará, unas 400.000 lliuras es-

terlinas...

HOLMS. Ah!... Ja n'hi ha per anar passant!... Fins se compren que'l diable fassi uns ulls, com unas taronjas, al devant d'aquesta borratxada de lliuras esterlinas!... *(Somríu, com a una idea que l'ha vingut).* Are comenso a explicarme el perqué enjega 'ls seus terribles gossos, el senyor d'aqui sota!... (*Pausa*). Una altra pregunta, doctor!... Suposant —y perdonim lo atrevit de la hipótesis, Sir Enrich —suposant que l'hereu de Sir Carles morís, a qui aniría tot aixó?...

MORT. Ja veurà... com que Sir Roger Baskerville, el germà petit de Sir Carles, va morir solter, y per lo tant sense succesió directa, la herencia se'n aniria de dret, alashoras, a mans dels Dasmond, uns cosins de lluny.

HOLMS. Ha dit, vosté, doctor, que Sir Roger va morir en un naufragi, veritat?...

MORT. Sí...

HOLMS. Y el tal Sir Roger, sembla qu'era la mala herba de la familia... La maldat del famós Huch rebrotaba en ell, veritat?...

MORT. Si, senyor Holmes. Era un malvat!...

HOLMS. Aixis, no hi ha més hereus forsosos, que aquestos?

MORT. No mes que'ls que l'hi he dit.

HOLMS. Molt bé!... Are, m'hauria d'informar, respecte de las personas, més importants de Grimpen, que tenian relacions d'amistat ab Sir Carles.

MORT. Las personas importants de Grimpen, se poden contar ab els dits. Hi ha, de primer, el senyor Stepleton, un naturalista que 's passa'ls dias, corrent pels boscos, en cerca de papellonas y de tota mena d' insectes. La seva germana Béril... una senyoreta guapíssima!... Tot just deu fer dos anys per aixó. que'ls Stepleton varen fixar la seva residencia a Grimpen...

HOLMS. Y, ademés dels Stepleton?...

MORT. Ademés dels Stepleton, hi ha la senyora Lyons, casada ab un pintor desacreditat, que la va abandonar, al cap d'un any de matrimoni.

HOLMS. Y que fa la senyora Lyons, a que 's dedica?...

MORT. La pobra viu sola, passant-ho ben justet.

HOLMS. La tractava, molt, Sir Carles?...

MORT. La socorría, de tant en tant...

HOLMS. Aixis, donchs, la devia sentir molt, la senyora Lyons, la mort de Sir Carles?...

MORT. Pot contar!...

HOLMS. Gracias, doctor!... Tots aquestos datos poden resultar preciosos, en el seu temps!... (*Sona'l timbre de la porta*). Han trucat. (*Dona unas quantas passas cap al fons. Al poch, entra Lady Holmes per la porta del fons*).

ESCENA VI

Els mateixos, Lady Holmes y aviat John Clyton, cotxer de plassa.

LADY. (*A son marit*). He obert jo. Hi ha un home que demana. Diu que l'hi han manat que vingués aquí. M'ha dit que's deya John Clyton.

HOLMS. ¿John Clyton?... No'l conèch.

LADY. Sembla un cotxér de plassa.

HOLMS. Ah!... si!... Diable!... Si es el cotxero que jo he enviat a buscar... Es el que guiaba el cab, en el que hi anava'l nostre espia!... Estém a punt de sapiguer la veritat, Sir Enrich!... (*Va fins a la porta del fons, Mortimer y Sir Enrich se miran*). Endevant!... John Clyton!... (*Cridant*).

JOHN. (*Entra tot avergonyit. Es un tipo vulgar de cotxer de plassa, bon home, roig de cara, mans grossas, ja d'edat. Va ab el barret a la ma*). Bona nit, senyor ab la companyía!...¡Donchs, sí!... Vetiaquí que deu fer cosa d'un quart, que m'han fet anar a la delegació de policía, y allà, m'han dit que un senyor, que viu en aquesta casa, volia parlar inmediatament ab el 2704, que es un servidor!... Y are, també l'hi haig de dir que en John Clyton, per servirlo, ja fa set anys que es cotxér de plassa! .. Te la parada a Trafalgar square, y may ha fet res de mal a ningú, m'entén?... Y dissimuli, si l'hi dich això, prò jo no se perquè'm demana a mi la policia!... Jo no sè, de que redimonis me poden acusar!... Un servidor no ha fet may res de mal a ningú!... M'entén!... (*S'aixuga'ls ulls*).

HOLMS. No tinguéu por, Clyton!... No tinguéu por!... Aqui no's tracta d'acusar a ningú!... Se que sou un bon home, a carta cabal!... Y tant es aixís, que mireu... aquí teniu deu xelins, ab la condició de que responguéu, dient la veritat, a totas las preguntas que vaig a fervos.

JOHN. (*Respirant, com qui's treu un pès de sobre y somrient*). Ah!... Si no mes es això, si que, aviat ens entendrèm!...

HOLMS. Diguéume tot lo que sapiguéu del senyor, que, aquesta tarde, heu passejat per Londres, y que ha deixat el vostre cotxe, deu fer cosa de mitja hora.

JOHN. Eh!... eh!... Això si que'm sap greu!... prò no l'hi puch pas dir.

HOLMS. Y perquè?...

JOHN. Ja veurá... perque, aquell senyor, era un detective.

HOLMS. Ah!... aixís feu be de callar, Claiton!... Si era un detective, no he dit res.

JOHN. Ho veu?... Quan a n'en John Clyton, l'hi diuhen qu'ha de callar, en John Clyton es cego, mut y sort!...

HOLMS. Ja vos ne diré alguna cosa, jo, d'aquell detective, si vos no m'ho voléu dir...

JOHN. Vosté...

HOLMS. Si... el detective ha reclamat els vostres serveis, a la estaciò de Waterlóo, no es veritat?...

JOHN. (*Somrient*). No, veu, ja s'equivoca. Ha pujat a la parada mateixa, a Trafalgar square...

HOLMS. Y ha pres el cotxe per horas.

JOHN. Ah!... véu?... Això si...

HOLMS. Os ha dit que'l portéssiu a l'hôtel Northumberland.

JONH. Perdoni, senyor!... Prò, perque m'ho pregunta, si ja ho sap?...

HOLMS. Un cop al devant del hôtel, heu esperat a que sortíssin dos senyors...

JOHN. Si... y'ls senyors han sortit...

HOLMS. ...Han pujat a un cotxe, y han pres la direcciò...

JONH. D'aquest carrer mateix... de Baker street...

HOLMS. Y vos darrera d'ells. Un cóp, arrivats a un cert punt de Baker street, aquell senyor os ha dit que os aturéssiu... Després, tot de cop, os ha dit que

apretéssiu, y heu anat al galop a...

ONH. ...la estaciò de Waterlóo... si senyor!...

IOLMS. Y desde allà, altra vegada al hôtel Northumberland?...

OHN. No, are no!... Are s'ha equivocat. Un cop a la estaciò, aquell senyor ha baixat, m'ha donat una lliura esterlina, s'ha ficat a dins de la estaciò, y ja no l'he vist mes!...

IOLMS. Y no os ha dit res, al baixar del cotxe?...

OHN. Si. m'ha encarregat, sobre tot, que callés... y m'ha dit el seu nom... (*Ab gran misteri*).

IOLMS. Era el detective Lestrade, veritat?...

OHN. No, senyor, no!... (*Somrient*). Cah!...

IOLMS. Qui era, donchs?...

OHN. (*Acostant-se, tot misterios*). No'm comprometi!... Pro era... No ho endevinaria may!... Era Sherlock Holmes (*Ab aire de triomf*).

IOLM. (*Rient fort*). Sherlock Holmes?... Aquesta si que es bona!...

WATS. (*Rient*). Es deliciós!...

MIORT. Magnifich!...

R EN. Inesperat!...

LADY Quina casualitat!... (*Rient*).

JOHN. Si... si... ja se'l que'm dich, jo, ja!... Era Sherlock Holmes!... que'm podrian fer el favor de dirme perque riuhen, are?... (*Un xich amoscat*).

IOLM. Es à dir que aquell senyor os ha dit que...

OHN. M'ha dit: «Cotxero!... Podeu estar content!... »Acabèu de portar pels carrers de Londres, al »famòs Sherlock Holmes, en persona!... Y acabèu »de fer un gran servey a la justicia!... (*Ab tò declamatori*).

IOLM. Quina mena d'home es Sherlock Holmes?... Com que n'he sentit parlar tant, m'agradaria conèixel. Veyam, quinas senyas tè. Fèume'l seu retrat...

OHN. (*Gratanse la orella*). No es pas gens dificil. Ja veurà... Es un home d'uns 40 anys... De mida mitjana... 5 o 6 centimetres menus que vostè. Va molt ben vestit; y porta una barba negra carrada... M'ha semblat qu'estava molt groch... (*Pausa. Rumia*). Y veliaqui.., Ja no'm recordo de res mes...

IOLM. Te'ls ulls blaus, o negres?...

JOHN. Tampoch m'hi he fixat...

HOLM. Molt be, Clyton!... Aqui teniu els deu xelins, h gastèuvos-els, bebent a la salud de Sherloc Holmes!...

JOHN. Moltas de gràcias, senyor!... Moltas de gràcias!. L'hi puch ben assegurar que quedarà ben com plert el seu encàrrech!... Y si no vol res mes de u servidor, ab la seva llicencia...

HOLM. No, no, ja vos ne podeu anar, quan vulgueu, Joh Clyton!...

JOHN. Bona nit, donchs, ab la companyía!... Y no s'h cànsin!... Y disposin, ab tot y per tot, d'en Joh Clyton!... El cotxe, pot ben anar!... El cavall, en care se defensa!.. La cotxeria, a Turpay Street. L parada a Trafalgar square!... Tan si neva com s plou, com si fa boira, com si fa sol!... alla'm tro varàn sempre, menus quan no hi soch, sempre punt de carregarlos y de portarlos ahont me ma nin!... Bona nit a tothom!... Visca Sherlock Hol mes!... (*Tot això ho ha dit, anantsen, molt depres sa, content y engrescat. S'en va pel fons, brandan el barret*).

ESCENA VII

(*Els mateixos, menus en John Claiton. Desprès Billy*).

HOLM. (*Un xích descoratjat*). Ah!. . ah!... Es un cop d mestre! No's pot pas negar!... Se tracta d'un hom astut y de grans recursos! Es un enemich terri- ble!... Watson, es un home, digne de haversela ab nosaltres, no l'hi sembla?... (*Febròs se passejc amunt y avall*). M'ha parat el cop d'una maner magistral!... Sabia'l número de casa meva... Sa bia que Sir Enrich vindria a visitarme... A Re gent strit, m'ha conegut... Ha endevinat que jc havia pogut pendre el número del cotxe, y que per lo tant, interrogaria al cotxero!... A Londres m'ha guanyat, ho confesso!... Veyam si tindrà l mateixa sort a Crimpen y al castell de Baskervi- lle!... Sir Enrich!... Està ben resolt a anar al casa del seus avis?...

SIR EN. Si, senyor Holmes!... (*Ab resoluciò*)

HOLM. Molt be!... Pero, jo l'hi aconsello que no hi vagi pas tot sol. Fora una imprudencia, y potser una temeritat. L'assumpto es sinistre y plè de perills. El doctor Watson l'acompanyarà.

WATS. Ab moltissim gust!...

SIR EN. Y vostè, no vindrà, senyor Holmes?...

HOLM. Are, com are no... Mes endevant, veurèm...

MORT. (*Alsantse*). Jo, ab el permis de vostès, m'en aniré cap a l'hôtel. Y demá, ben dematinet, el vindrè a buscar. Tenim un tren, a las 8.

SIR EN. Y a quina hora arrivarém al castell, aixis?...

MORT. A entrada de fosch. (*Sona'l timbre del telèfon*).

HOLM. Ah!... La resposta del inspector de Grimpen. (*Assentanse a la taula y ab els auriculars a las orellas*!... Eh?... Si... Ah!... no?... Esta bé, y moltas gràcias!... (*Deixant el telèfon*). Un altre fil que s' ens trenca! El majordom Barrimor no s'ha mogut del castell, en tot el dia!... Veyam si en Billy haurà tingut mes sort!...

(*Entra en Billy, pel fons*).

BILLY. No he trovat res senyor!...

HOLM. Molt bé, Billy!... Tant se val!... Ja sé qui es l'autor del anònim.

BILLY. Qui es?...

HOLM. Sherlock Holmes!... (*Billy queda ab un pam de boca oberta*).

MORT. (*Despedintse d'en Watson y de Sir Enrich*). Aixis, fins a demà, senyor baró!... (*A Lady Holmes*). Milady!... Als peus de vostè!... (*Saludant*). Senyor Holmes?... (*Saludant, tambè*).

WATS. No'ns hem pas de veure, ab vostè, Holmes, avans de marxar?...

HOLM. No, Watson, ja rebrà las mevas instruccions per escrit.

WATS. Molt bé, Milady?... Senyor Baró?... (*Saludant y despedintse*).

LADY. Pàssi-ho bé, doctor!... Expressions a la seva senyora...

WATS. Gràcias milady.

SIR EN. Fins a demà, doctor Watson! (*S'en van pel fons Watson y Mortimer, acompanyats de Billy, que torna desseguida*).

ESCENA VIII

Holmes, Lady Holmes, Sir Enrich, Billy

SIR EN. Jo, ab el permis de vostés, me retiraré a descansar. Tinch ganas de despullarme y de rentarme bé.

HOLMS. Billy!... Arregla el bany per Sir Enrich. Deixi' vestit y las botas al passadis. El meu grum l'h respallarà, y las hi fregarà. Ho sents, Billy?...

BILLY Sí, senyor Holmes.

SIR EN. Bona nit, y gracias per tot.

LADY Que descansi, Sir Enrich!...

HOLMS. Bona nit!... (*Sir Enrich s'en va pel fons*).

ESCENA IX

Holmes, Lady Holmes. Després Billy

LADY Gracias, Sherlock!...

HOLMS. De qué?... (*Preocupat, miràntsela ab extranyesa*).

LADY De que no vagis allà dalt!...

HOLMS. Y si'ls aconteixements reclaman la meva presencia en aquells llocbs?...

LADY (*Séria*). No hi ha felicitat complerta en aquesta vida!... (*Páusa*).

HOLMS Que no t'agradaría sentir alguna cosa de Chopin, aquest nit?...

LADY Sí, si es el teu gust?... (S'asséu al piano. Holmes, agafa el violoncel-lo. La lluna entra pel balcó de la dreta. Lady Holmes encén las velas del piano. Holmes, apaga la electricitat, y quedan, tots dos iluminats per la claró argentada de la lluna. Ell assentat vora'l piano).

HOLMS. No't sembla que aquesta lluna tan clara reclama un nocturn de Chopin?...

LADY Si, Sherlock!... Chopin dissipa totas las penas!... (Páusa. Toca el nocturn de Chopin en el violoncello, acompanyat al piano per sa esposa.

VEU DE VIL. (Dintre. cridant, desprès d'haverse sentit un gran soroll y passos precipitats). Ah!... Socorro!... Socorro!... Es un lladre!... Senyor Holmes!...

HOLMS. (Alsantse precipitadament, desprès de parar de tocar, igual que ella). Billy!... Qué es aixó?... (Encén la electricitat).

Billy (Entra, pàlit, escabellat, ab senyals d'haver lluitat y tot tremolós, portant una bota a la ma). Ay!... senyor Holmes!... (Pantejant). Un home!... si... ell... ell!... El de la barba negra!...

HOLMS. Cùita!... parla!... que?...

BILLY. Que mentres jo passava pel passadís, desprès d'haver recullit las botas de Sir Enrich, pera fregarlas... un home, se m' ha tirat al demunt, y, forcejant, m' ha prés una bota!...

HOLMS. ¿Que t' ha prés una bota?... (*Ab estupefacció*).

BILLY. Si senyor!... Una de las botas de Sir Enrich!... Deu haver entrat aixís que s'en ha anat el Doctor Watson, ab aquell altre senyor!... Desprès d'haverme prés la bota, ha apretat a correr, com un mal esperit, y ha fugit, escalas avall!... Ay!... Deu meu!..

HOLMS. No t'espantis, Billy!... N'hi ha per tornarse boig! L'anónim misteriós... Una bota robada!... Veyám! (*Agafant la que Billy porta*) Ah!... (Donantse un cop al cap, desprès de examinarla ab fonda atenció y ab una sonrisa diabólica.

LADY. Que?...

HOLMS. Res!.,. Tranquilìsat, Alina!... Aixó es que'l diable ja's disposa a enjegar, un'altra vegada,'l seu gos terrible contra l'actual baró de Baskerville!... La bota robada, ha de servir per acostumar a la bestia monstruosa, a flairar el rastre de Sir Enrich. El criminal misteriós. m'ha llensat el guant. a dins mateix de casa meva!... Jo'l recullo y estich disposat a tot!... M'entenéu, a tot!... La lluita entre Sherlock Holmes y el Diable, ja està comensada, y ha de ser terrible!... Veyám qui guanyará!...

TELÓ RÁPIT.

Acte segón

L'HOME DE LA BARBA NEGRA

Gran sala en el castell de Baskerville. Sostre elevadíssim, ›stingut per fortas vigas encavalladas, de roure, ennegri-as pel fum y'l temps. En las amplas parets, hi haurà pin-ıras murals, representant gestes cavallerescas, també en-›squidas y esborradas per la humitat y la velluria, tot lo emès que's veu de las parets, es de pedra picada y primo-›sament cisellada. Domina l'estil gòtich. Al fons, un xich ıp a la dreta, una ampla porta, cimejada per l'escut d'ar-as dels Barons de Baskerville, que dona a un vestibol, en que se suposa hi ha la escala. Al fons, y bon tros cap a dreta, una gran arcada massissa, ab uns quants gra-›ns, dona a la galería del castell, de la que's veu la ba-ustrada; més enllà els arbres del parch, las boscurias y s aspadats del torrent, dominat tot per un bon tros de l. La arcada se tanca ab unas vidrieras de colors. A esquerra, quasi a primèr terme, una porta, que dona a ı passadis, en el que se suposa hi han las cambras-dormi ris. En el tros de paret del fons, entre la porta del vestí-ıl, y la arcada, hi haurà, perfectament dissimulada en el ur, una porta secreta, que s'obrirà, a son degut temps, p a dintre. Del sostre penjarà un vell salomó de ferro

forjat, en el que s'hi hauràn canalisat algunas bombetas elèctricas, que s'han de poguer encendre y apagar, per medi d'una clau, que hi haurà en el tros de paret de la esquerra. Cap a n'aquest cantò, una taula gran de roure. Sillons, un banch escó, a dessota de la arcada, y escambells ben repartits per la escena.

Es al caient de la tarda de un dia de tardor.

Al alsarse el teló, no hi ha ningù en escena, la qual està tan sols iluminada per las darreras rojors del sol, qu'entran per la galeria.

Se senten enrahonaments, cap a la porta del vestíbol, y al poch, entran, per la mateixa, el majordom *Barrimor* seguit del senyor *Jack Stipleton.*

En Bárrimor, es un home de bona apariencia, ab tot l'aire respetuòs de criat de casa de nobles. Es alt y gros, 50 anys molt ben portats. Du barba negra, tallada en qüadro, y tot ell traspúa certa distinció. Va de frach, ab corbata negra y botons negres en la petxera de la camisa.

En Jack Stipleton, es un home de mitjana alsada, prim, esbelt, ros, cara afeitada. Uns 35 anys. Porta un trajo d'americana gris y barret de palla. Penjada a la esquerna, ab una corretja, hi du la capsa de llauna, que solen usar els naturalìstas, y, a la ma, porta, a tall de bastó, la canya, ab el cercle de fil ferro y l'embut de glassa verda propia per agafar papellonas.

ESCENA I

Bárrimor y Stipleton

Bar. Entri, entri, senyor Stipleton y fàssim el favor d'assentarse. Jo, si fos de vostè, m'esperaría. Are com are, ja ha fet la caminada. Y com que el senyor Baró no pot pas trigar... Aquest dematí he rebut un telegrama d'ell, dientme que arrivaría a las 5 de la tarde. Ja son mes de las 6... Està per arrivar, donchs, d'un moment a l'altre...

STIP. Ah!... es a dir que s'ha decidit a venir al castell, el nou baronet?... Jo vaig pensar que, desprès de la trista mort del seu pare, no gosaría, ni posarhi els peus. Y hauría estat molt natural que fos aixís, perque quins atractius pot tenir per un jove com ell el venirsen a enterrar a n'aquest cau, plé de recorts tristos!... No l'hi sembla, Bárrimor?... Per més, que si be's mira, la seva presencia al castell, es sempre una garantía de tranquilitat pel poble!... Sir Enrich, venint com vé de la lliure América, no ho deu ser pas gaire de supersticiós...

BAR. Es clar!... Y si, com sembla, vol fixar la seva residencia al castell, haurà de prescindir de tots aquestos fets misteriosos, que, d'un quan temps ensà, succeieixen en aquestos indrets y que tan atemoritzats ens tenen a tots!...

STIP. Res mes natural, per això, que els pobres pagesos de per aquí, sent com son gent crédula y supersticiosa, busquin la explicació d'aquestos misteris en lo sobrenatural y llegendari. Si nosaltres no las tenim totas, que farán ells, veritat Bárrimor?...

BAR. Ja ho pot ben dir, ja, senyor Stipleton!...

STIP. Miri, he parlat ab una pila de gent de Grimpen y d'aquestas pagesías y tots m'han jurat que han vist un gos extrany, ab ulls de foch y pel fosforescent, corrent y lladrant com un mal esperit pels boscos que voltan aquest castell!... Miri que es prou!...

BAR. Si, estàn sugestionats per la vella llegenda, segons la que, el gos del diable persegueix als barons de Baskerville, a través de las generacions!...

STIP. Si... si... Y el pobre Sir Carles, sobre tot en aquestos últims temps, també estava fortament impresionat per totas aquestas fantasmagorias, fins al extrém de que aquest gos diabólich, era, pochs dias avans de morir, la seva obsessió!...

BAR. Ja sáb vostè que Sir Carles estava malalt; tenía els nervis completament desballestats y patía del cor. Afiguris, donchs l'efecte que totas aquestas cosas habían de produhir en una naturalesa tan trevallada com la seva.

STIP. Es clar... Es clar que si... Però; jo, també m'he

preguntat, moltas vegadas—ab l'intent natural c buscar una solució llógica y verossímil a n'aque: enigma,—si, qui sap si Sir Carles en una de la sevas passejadas pel memorable caminal de Oms, a entrada de fosch, devia trovarse, tot c sopte, al devant d'algun gossás perdut, y la sev imaginació, l'hi va engrandir la figura d'aque gos, y's va pensar que tenía al devant l'antich pe seguidor dels seus avis!.

BAR. Que se jo!... Que vol que l'hi digui!... Hi han fe que no'n tenen pas d'explicació llògica y verossi mil. Miri, ahir vespre mateix, al ficarme al lli l'hi puch jurar...

STIP. Qué?... (*Ab gran interés*).

BAR. Que vaig sentir, bèn clars, uns lladruchs espan tosos!...

STIP. Ja es ben extrany tot això, ja!...

BAR. Lo que jo l'hi puch ben assegurar, es que, ni jc ni cap pagés de Grimpen, ens hi aventuraríam, u còp entrada la nit, pels boscos que rodejan el cas tell. Desde posta de sol, la por es la ùnica mes tressa d'aquestas terras!...

STIP. Ja ho pot ben dir, ja, Bárrimor!... Y si, ab lo de gos, no n'hihavía prou, are s'hi ha afegit el nou pe rill d'aquest presidari, que, fa tres días s'ha esca pat de la presó de Prenstown, y que, seguramen deu rodar, a la ventùra, per aquestos boscos Aquest dematí ha arrivat un destacament de trop a Grimpen, per veure si'l trovan. Jo, al venir, h vist dos centinellas cap a la banda del Torrent.

BAR. No mes això'ns faltava!... Y, tornant ab Sir Car les, a mi'm sembla que si hagués pogut parla minuts avans de morir, potser hauria privat que fill, posés may mes els peus en aquets llochs ma lehits!...

STIP. Y hauria estat una veritable llàstima, perque l prosperitat d'una terra pobra, miserable y sens conrèus, com aquesta, dependeix, absolutamen de la presencia y de la riquesa del seu major hi sendat.

BAR. (*Parant la orella*). Me sembla que ha entrat u carruatje, al parch... Deu ser el senyor baró. Qu es extrany que la Elisa no m'hagi avisat!... (*Su*

un moment a la galeria, mira a fora y torna a entrar). No: es la senyora Layons.

TIP. (*Apart, ab ira*). Ella!...

AR. Deu venir a saludar a Sir Enrich. Com Carles havia estat, sempre, tan bó per ella!... (*Anant cap a la porta del fons*). Entri, entri. ja pot passar, senyora Layons!... Me sembla que hi trovarà algun conegut!...

ESCENA II

Els mateixos y Miss Laura Layons

questa entra pel fons. Es una senyora d'uns 35 anys, cutis blanch, ulls y cabell negre. Aquestja un poch grisench. Es táenvellida y molt pàlida. Va senzilla, pero correctament vestida de dol.

AURA (*Entrant*). Oh!... el senyor Stipleton!... Ja m'ho he pensat que tindria el gust de trovarlo aqui...

AR. Ab el permis de vostès dos, m'en vaig a veure si tot està a punt pera rèbrer al senyor Barò...

AURA Fàssi, fàssi, Barrimor, vostè mateix.

TIP. Sense compliments!...

AR. Desseguida torno!...

(Saluda y s'en va pel fons. Pausa. Laura ha anat expiant la sortida del majordom, ab la mirada, y aixis que es fora, muda d'actitut, y ab ira concentrada y ab desesperaciò, diu, a Stipleton).

AURA ¿Aquesta es la manera de cumplir els teus juraments y las tevas promesas?...

IP. No m'acusis, ja t'ho explicarè, calma, sossegat!...

AURA Ja las conech las tevas explicacions! Mentidas y mes mentidas!... ~~Falsetats y mes falsetats~~!... Hem acabat, jo y tú!... Ja n'estich cansada de ser l'ins-

trument dels teus plans indignes!... Ho sents?.. Ab la seguritat del meu carinyo, ja que un dia, j no se pas perque, pero vaig estimarte... vas pro metrer que't casarias ab mí, sempre que jo ha guès lograt el divorciarme del meu marit, que pe altre part, m'havia enganyat, miserablemen abandonantme, al cap d'un any escàs de matrimc ni!... A fi y efecte d'obtenir aquest divorci, ab me facilitat, me vares fer escriure una carta al pobr Sir Carles, ab que tenia gran amistat el meu fa mós marit!... En aquesta carta, jo donava un cita a Sir Carles—tot per concell teu—al cap (avall del caminal dels Oms, y a las deu de la nit!. Vaig tenir la entrevista ab Sir Carles, ab tot que, l'hora y 'l lloch, m'extranyessin moltíssin Ens varem despedir, prometentme, ell, fer tot l que pogués pera complàurem y... ja no'l vaig vei re mes!... L'endemà, al demati, al llevarme, vai sapiguer que l'havìan trovat mort, a pocas pass del lloch, ahont jo vaig parlar-hi!... Y tu no't va deixar veurer mes!... De res varen servir els mei prechs y las mevas amenassas!... Pero, ves a compte!... Mira que es molt perillòs jugar ab amor y l'odi d'una dona ofesa!...

STIP. No se perque t'ho has de pendre aixis!... Vina'r aqui!... Escoltam, Laura!... Calma!... Deixa aque estat d'excitaciò que'ns pot comprometrer, tant tu, com a mi!... Creume!... Mira que el senyc Barò està per arrivar, d'un moment al altre!...

LAURA No haig de tenir por de res, jo!... Això's deixa p tu... pels teus fins misteriosos!... Perque... qui l sap lo que tu't proposas!... Que't pensas que r ho veig que, are, ja no't serveixo de res?... ¿Que pensas que no ho veig, ben clar, que are't fa nosa?... Si... si... nosa!... Me vas fer moure, co una nina, quan me necessitavas... quan te pod fer servey.. Pero, are, te'm treus del devant, 'm vols ben lluny!... Are, Sir Carles ja es mort, are no'm necessitas!...

STIP. Te torno a dir que no t'ho prenguis aixís!... Tra quilisat. Hem de parlar, llargament, tu y jo. Aq es impossible. Demà, precisament, t'hauria ving a veurer a casa teva. Y are't prego que t'en vagis

No es bo que't presentis al devant de Sir Enrich, en l'estat d'excitaciò en que't trovas!... (*Laura s' haurà assegut en una cadira y plora tremolant*). Seria una falta, imperdonable, de consideraciò, l agravar la penosa impresiò que sofrirà Sir Enrich, al arrivar al castell, ab llàgrimas extemporànias de ploranera. Apa!... Si t'en vas, te prometo, venir, demà demati, a casa teva, pera donarte totas las explicacions que tu vulguis!... Apa!... vesten!...

LAURA (*Alsantse convensuda*). Está bé!... Tens rahò. En l'estat en que'm trovo, es imprudencia l'afrontar la emociò de la arrivada del fill del meu pobre benefactor. M'en vaig!... Pero, demà, al demati, t' espero a casa meva. No faltis. Y has de sapiguer que demà, precisament, espero, tambè, per un altre cantò, informes veritables, referents a la teva vida passada. Perque tinch una sospita terrible!...

STIP. Quina?...

LAURA ... Que tu no ets lo que semblas!... Que'l nom de Stipleton, que portas, no es el teu, sino un nom enmatllevat!... Y que la Béril, no es la teva germana!...

STIP. Encare'm faras riure ab las tevas fantasías!... Que es donchs la Béril, si no es la meva germana?...

LAURA La teva esposa!...

STIP. Quinas tonterias!... Qui te las fa creurer aquestas monstruositats!... Sembla mentida que't deixis entabanar d'aquesta manera!...

LAURA Demà ho sabrèm del cert, si'm deixo, o no entabanar; y si ho son, o be, no ho son, de monstruositats, tot això que jo sospito, y vuy aclarir!... Lo que jo't prometo es, que si las mevas sospitas se con firmessin, pobre de tú, alashoras!... Te juro que no t'haurias pas burlat, impunement, de mi!... Fins a demà... T'espero, sens falta!...

STIP. Fins a demà, Laura, no faltarè, jo t'ho prometo!...

(Laura s'en va pel fons. Stipleton queda sol. Pausa. Mira a tots costats. Consulta la hora en son rellotje. Mira cap a la galeria. Quasi ja es fosch. Las derreras resplandors del capvespre, clarejan feblement el salò).

Un quart de vuit. Y no se sent res!... (*Escolta*). Be triga prou Sir Enrich!... Millor!... La Béril està per venir, y aixís la veurà desseguida que arrivi. Y vagi una cosa per l'altra!... Aixis una impresiò bona'n podrà mitj esborrar una de dolenta!... Perque sense l'am que jo l'hi preparo, lo que es un jove, com Sir Enrich, no s'hi està pas 24 horas en aquest castell embruixat!... Es clar que no!...

(*Pausa*).

Y si anessim a donar un tom per la galeria, tot esperant a Sir Enrich?... No està mal pensat!... Es tan poètich el castell a n'aquesta hora!... Je!... je!... je!... (*Riu sarcàsticament*). Y en la foscor solen venir las grans ideas!... Y devegadas s'hi pesca algun lepidòpter!...

(S'en va per la galeria. Es ja fosch del tot. Surt Miss Elisa Bárrimor per la porta de la esquerra, ab un llum encés a la ma, cridant).

ELISA Bárrimor!... Bárrimor!...

ESCENA III

Elisa y Bárrimor

ELISA (Es una dona ja de edat. Aspecte trist y melangiós, com si covés una gran pena secreta. Va vestida de negre. Gorreta de puntas al cap y devantal).

¡Y are, qu' es extrany!... Ahont deu ser aquell senyor? .. ~~Potser s'en deu haver anat?... Pero, sense dir res?... Ay!... mare!~~... Y ~~ahont es el~~ meu marit, ~~are?~~... Bárrimor!...

BAR. (*Entrant pel fons*). Que hi ha?... Que passa?... Perque cridas?...

ELISA. Saps aquell senyor que ha vingut aquest matí ab

un permís del Doctor Mortimer. pera copiar un dels manuscrits antichs, que hi ha, a dalt, a la biblioteca?...

BAR. Si, era un delegat del Museu Britànich... que he demanat alguna cosa?...

ELISA. No, pero quan jo hi he pujat pera veurer si havia encés el llum y per si necessitava alguna cosa m, he trovat ab que no hi era. L'he buscat per las galerías y'ls salons de dalt, he cridat, pero si. si... no ha comparegut, ni l'he vist en lloch.

BAR. S'en deu haver anat, un cop acabat el seu trevall. S'ha de preguntar a n'en Jim, si l'ha vist sortir. Y si s'en ha anat, bon vent ~~y barca nova~~!... No t'hi amohinis, dona!...

ELISA. *(Ab misteri).* Escolta, Bárrimor, are que estèm sols...

BAR. Que?...

ELISA. Quan Sir Enrich serà aquí... que s'ha de fer?...

BAR. Lo mateix de sempre!...

ELISA. Y si'ns descobrissin?...

BAR. No es fàcil. Els joves, ja sabs que solen tenir molta son!...

ELISA. Recordat de que ahir, al vespre, un agent de policia va venir a preguntar, de part del inspector, si t'havias mogut del castell!...

BAR. Ja't vaig dir que no tenia cap importancia, això, poruga!... Si la policia tingués alguna sospita de nosaltres, a horas d'are ja foram a la presó!... *(Escolta. Soroll de picarols, fora).* Es Sir Enrich. Are si que ho es!... M'en vaig a donarli la benvinguda!... (*S'en va depressa pel fons*).

ELISA. *(Ab veu plorosa)* Ay!... Deu meu, senyor!... Veyám com ne sortirém de tot això?... Jo crech que en Barrimor te rahó. Ens en hem d'anar, no hi ha pas mes remey!... Ens en hem d'anar!... Y com mes aviat millor!...

(S'en va cap a la porta de la esquerra, ahont queda parada esperant a Sir Enrich. A fora se senten enrahonaments. Entran per la porta del fons, Sir Enrich, Watson y Mortimer, precedits de Barrimor, que queda plantat al mitj

del saló, ~~tot estirat y~~ fent una gran reverencia).

ESCENA IV

Elisa, Barrimor, Sir Enrich, Watson y Mortimer

SIR EN. Ja hi som!... Per fi hi hem arrivat!...
WATS. Després de tres horas mortals, de carruatje!...
MORT. Sembla que està capolat, doctor?...
WATS. Una miqueta cruixit, res mes...
BAR. Sir Enrich, sigui'l benvingut al castell de Baskerville!...
MORT. Sir Enrich, el majordom Barrimor, un antich y fidel servidor del seu pare, a qui vosté no coneixía... (*Presentant a Barrimor y a Elisa*) La seva senyora!... Cambrera major del castell!...
BAR. Servidor de vosté, Sir Enrich! (*Inclinantse*).
ELISA. Servidora de vosté, Sir Enrich!... (*Lo mateix*).
SIR EN. (*Un poch emocionat, cantemplant el saló. S'ha descobert. Tots fan lo mateix*). El castell de quan jo era petit, es el mateix de sempre!... Ab el seu aire ferreny de la edat mitjana!... La meva casa pairal fa cinch cents anys que es la mateixa!... Quant recorts hi han aqui dintre!...
MORT. La galeria té una vista explèndida!... Vingui, Watson!... Llàstima que sigui tant fosch!... (*Watson y Mortimer forman grupu apart en els grahons de la galeria, mirant a fora y parlant baix entre si*).
BAR. El senyor Baró vol passar inmediatament a la seva cambra, o voldrá que serveixi'l thé?...
SIR EN. Están a punt las cambras?...
BAR. Hi estarán tot seguit. Hi trovarán aigua calenta pera rentarse. Y are, senyor Baró, haig d'innovarli, que la meva senyora, y un servidor, tindrém molt gust en servirlo, fins a que hagi pres novas disposicions. Y dich això, perque ab la seva pre-

sencia, l'entreteniment del castell, exigirá, d'aquí endevant, un servey mès numerós.

Sir En. Y perque «d'aqui endevant»!... qué vol dir?...

Bar. Molt senzill, senyor. Perque Sir Carles portava una vida molt retirada, y, ab nosaltres dos, ne tenia ben be prou pel seu servey. Pero, vosté—y es molt natural que aixís ho fassi—deurá tenir invitats, amichs... que imposarán un aument de servey.

Sir En. Això vol dir que tenen la intenció d'anarsen?...

Bar. Si, pero quan vosté ja no'ns necessiti.

Sir En. La familia de vosté, Bárrimor, no ha estat ja fa unas quantas generacions al servey dels barons de Baskerville?...

Bar. Es veritat, Sir Enrich!... *(Confús).*

Sir En. Créguim,, donchs, que m'ha de doldre molt comensar la meva vida al castell, separantme de uns servents tant fidels com vostés!... (*Ab greu*).

Bar. També 'ns doldrá a nosaltres, Sir Enrich!... pero la pena que ns ha produit la mort de Sir Carles es tan fonda, que la nostra estada al castell, ja es imposible. Aqui tot ens parla d'ell!.. Pobre Sir Carles!...

Sir En. Y ahont volen anar?...

Bar. Estem decidits a plantar una botiga a Londres. La generositat de Sir Carles ens ha facilitat els medis... (*Pausa*). Si vol que l'acompanyi a sa cambra, Sir Enrich?...

Watson Senyor Baró... que m'en diu d'aquesta vista?...

Sir En. Es realment hermosa! Fa bona nit avuy. (*Hi va y contempla al lluny. Fa un hermós clar de lluna*).

Mort. Ab aquesta lluna tan clara, 's veu tot, tant bé, com si fos en plé mitjdia!... Miri, Sir Enrich, veu aquellas dugas fileras d'arbres, a l'altra banda del parch?... Es el caminal dels Oms!...

Sir En. Es, per allà, que sol apareixer el gos fantasma?...

Bar. Si, Sir Enrich per allà.

Sir En. Que l'ha vist, vostè també, Bárrimor?...

Bar. Tant com veurel, no, pero l'hi sentit. Ahir mateix, al vespre, a n'aquesta hora, el varem sentir lladrar.

Elisa Si l'haguès sentit, senyor Baró, grinyolava, també, d'una manera que feya feresa!...

WATS. (*Que ja fa estona que s'ha fixat en un punt de l panorama*). Doctor!... Me vol fer el favor?... Miri... veu?... Allá, al cim d'aquell puig... Vol dir que no es un soldat montat a cavall?...

(*Bárrimor y Elisa se miran desconcertats. Ell l'hi fa sígne de que calli*).

MORT. Veyàm?... (*Mirant ab atenció*). Ah!... si... Si que ho es un soldat muntat a cavall!... Vetaqui lo que 'ns ha dit en Perkins, el cotxèr.

SIR EN. Que'n sap d'aixó, vosté, Bárrimor?... (*Ab imperi*).

BAR. Fa tres dias que, un condempnat a la última pena, sembla que s'ha escapat de la Presó de Prenstown. Han apostat centinellas en tots els camins y en totas las estacions. Pero encare no s'en ha trovat cap rastre en lloch.

MORT. En Pérkins ha dit que'l govern ha promès cinch lliuras al pagés que'n sàpiga alguna cosa.

SIR EN. Cinch lliuras es ben poch, perque crech que's tracta d'un home qu'es capás de tot.

WATS. Y qui es aquest home?... Que ha fet?...

BAR. Es en Sèlden, l'assessí de Nóssing-Jil.

WATS. Ah!... Ja'm recorda haver-ho llegit. Va esser un crim repugnant. Aquest home es una bestia fera!...

BAR. Ab el seu permís, senyor Baró, ens retirarèm per veure si las cambras están ja apunt.

SIR EN. Vosté mateix, Bárrimor!...

ELISA (*Apart a Bárrimor, tot anantsen*). Ho veus?... Ja ho saben!...

BAR. Pst!... Calla!... (*Apart a Elisa. S'en van per la porta de la esquerra*)

SIR EN. (*Avansant, ab Watson y Mortimer, cap al prosceni, y assentantse*). Veritablement, no's pot pas dir que Baskerville sigui una casa alegre y divertida! Potser ja m'hi anirè acostumant, ab el temps, pero, are com are, els confesso que'm cau a sobre tot aixó!... No m'extranya pas que'l meu pobre pare hi hagués contret aquella malaltia nerviosa que va acabar ab la seva vida!...

MORT. Jo ab el seu permís, senyor Baró, m'en aniré cap a casa. Are ja'l deixo instalat.

SIR EN. Un moment, doctor, m'hauria d'acompanyar a la cripta. Vuy resar devant del sepulcre del meu pare!... (*S'haurá alsat*).

MORT. Estich a las sevas ordres, Sir Enrich.
SIR EN. Ab el seu permís, doctor Watson.
WATS. Vosté'm mana, senyor Baró!... (*S'en van Sir Enrich y Mortimer per la porta de la esquerra*).

ESCENA V

Watson. Aviat Miss Béril y després Stipleton

WATS. Ja som al castell malehit. Y la veritat es que un no las té totas a dins d'aquest casalot tan inmens!... (*Se passeja contemplant la sala*). Veyam?... (*Treu una carta de la butxaca)*. Fixem-se be, en las instruccions de Sherlock Holmes!... (*Llegint*): «Áixís que arrivi al castell, prengui nota de tot, personas, cosas, fets, gestos!... Anoti-ho tot escrupulosament, m'enten, tot, fins el detall mes insignificant y mes desprovehit de tota importancia, en aparieneia!...» Comensèm, donchs el treball, are que estich sol...
BÉRII. (Haurà entrat per la porta del fons, quasi a la meitat del monòlech de Watson. Es una dona jove, morena, ulls y cabell molt negre. Figura interessant y vestida ab elegancia. Sembla que vé, ab precaució. Se assegura de que en Watson está sol y avansa resoltament, cap a n'ell, tocantlo per la esquena y li diu quasi desesperadament).
Vági s'en!... Tórnisen a Londres desseguida!...
WATS. (*Tombantse*). Eh?... Qui es?... Ah!... vosté, miss? Cálmis!... Vosté està molt agitada!... Puch sapiguer ab qui tinch l'honor de parlar?...
BÉRIL. L'hi torno a dir que s'en vagi, desseguida!... Sense perdre temps!...
WATS. Y perque me'n haig d'anar, tant depressa?...
BÉRIL. (*Vacilant)*. No l'hi puch dir!... (P*ausa*).

(*En aquest moment apareix Stipleton a dalt dels grahons de la galeria, s'atura y contempla ab interés a Béril y a Watson*).

Per l'amor de Deu, fassi lo que jo l'hi dich!... Entòrnissen y no hi posi may més els peus en aquestos llochs!...

WATS. Pero, si tot just acabo d'arrivar!...

BÉRIL. Com es que no'm vol escoltar?... Parlo en interés de vosté!... Tórnissen a Londres!... (*S'adona de que l'Stipleton els està espiant*). Oh!... dissimuli. El meu germà nes està espiant... No l'hi digui ni una paraula de lo que jo l'hi he dit!... (*Cambiant de tò*). Si, senyor, ja veurà, com de dia aquestos llochs, també, tenen la seva poesía. Els boscos, que rodejan el castell, son plens d'orquídeas.

STIP. (*Avansant cap al prosceni ab una mirada penetranta a la noya*). Ah!... ets tu Béril?...

BÉRIL Si, y tú, d'ahont vens, que estàs tan acalorat?...

STIP. M'he fet un tip de còrrer pel parch, tot perseguint una ciclòpeta. Van molt escasas, sobre tot a fi de tardor!... Pero no he pogut atraparla!... Ves quina llàstima!... (*Pàusa*). Ja veig que las presentacions han estat fetas, perque la conversa era animada!...

BÉRIL Si, l'hi estava dient a Sir Enrich, que, arrivant sent ja fosch, un no's podia fer càrrech de la poesia, que realment, tenen aquestos boscos.

STIP. Ab qui't pensas que parlas?...

BÉRIL Ay!... ay!... Ab Sir Enrich Baskerville, ab el nou baronet...

WATS. No, no, dispensi, Miss, pero ja m'ho ha semblat que vosté s'equivocaba. No soch noble, jo no soch més que un senzill burgés, amich del baró... Soch el doctor John Watson, per servirlos!...

STIP. Ah!... Aixis tinch el gust de parlar ab l'amich intim de Sherlock Holmes, veritat?...

WATS. Ab el mateix, senyor?...

(*Preguntanli quin nom*).

STIP. Stipleton!... Jack Stipleton, naturalista y ex-catedràtich de zoologia y botànica... La meva germana, BérilStipleton!...

(*Presentant*)

WATS. Tinch un veritable gust en conèixels!... El doctor Mortimer ja m'havia parlat de vostés.

STIP. Hem vingut a presentar els nostres respectes a Sir Enrich, en la calitat d'amichs del seu pobre pare!... Y aqui'ns té, doctor, vegetant en aquest recó de mon. Pero la veritat es que la nostra vida, no pot pas ser més ditxosa, oy, Béril?...

BÉRIL (*Sense convicció*). Si, som molt ditxosos!...

STIP. Avans, jo, regentava un colegi al Nort d'Anglaterra, pero veliaqui que una epidemia va esclatar tot de cop a la vila y váren morir tres noys. Vaig haver de tancar, y, agafant els trastets, ens en varem venir a viurer en aquestas valls, que oferian, un camp complert d'investigació als méus estudis botànichs y zoològichs. Y, ab uns vehins tan simpátichs, com el doctor Mortimer—que es un savi —y Sir Carles. que era un tros de pa, no ho passabam pas malament, veritat, Béril?...

BÉRIL (*Séria, ab tristesa*). No, no ho passavam pas malament!

STIP. Pero, veliaqui que la desgracia d'aquesta casa'ns ha afectat a tots!...

(Entra en Bárrimor ab un servey de té, que posa al demunt de la taula. Encén també la electricitat).

WAST. Ja m'en faig cárrech!... No n'hi ha per ménus.

(Entra Sir Enrich, tot emocionat ab Mortimer, per la porta de la, esquerra).

ESCENA VI

Watson, Béril, Stipleton, Sir Enrich, Mortimer y Bárrimor. Aquest va servint el thé.

STIP. Aqui tenim al nou baró de Baskerville.

WAT. (*Apart*). Quin home mes especial.

MORT. Ah!... son vostés?... Ja 'es esperava! Sir Enrich,

tinch el gust de presentarli el senyor Jack Stipleton, el savi naturalista, amich molt estimat del seu pare!... La seva germana Miss Béril!...

BER. Sir Enrich!... (*Saludant*).

STIP. Senyor Baró!... (*Saludant*).

SIR EN. Miss Béril, tinch un veritable goig en conoixerla!... Algú m'havia ponderat la seva bellesa, y'm puch convéncer de que no exageraba. Reconéguim, d'aquí endevant, com un amich y com un dels seus més fervents admiradors!...

BÉR. Oh!... Sir Enrich!... Vosté es molt galan!... L'hi quedo molt agrahida!... Pero no'm mereixo tant.

STIP. (*Apart*). El peix ja pica!...

SIR EN. Senyor Stipleton!... Els amichs del méu pare, també ho han de ser meus. No l'hi haig de dir res mes. (*Encaixan efusivament*).

STIP. Sir Enrich, vosté 'm confón!... Ab quin gust hi veig reflorir, en vosté, la galantería tradicional dels barons de Baskerville, amable ab tothom, sense distinció de classes!...

SIR EN. Jo hi estich mes obligat que 'ls meus avis... perque vinch d' América, la terra lliure y democrática per excelencia!...

(Oferint una tassa de thé a Béril, contemplantla embadalit y tot obsequiós).

Miss Béril, una tassa de thé?..,

BÉR. (*Prenentla*). Gracias, Sir Enrich!...

SIR EN. Y vosté, doctor?.. (*A Mortimer, donant-hi un altra*)

MORT. Gracias!... (*Prenentla*).

SIR. EN Tingui, senyor Stipleton!... Y vosté, també, apa, Watson!...

(Dona dugas tassas a Watson y Stipleton, que quedan, durant lo que segueix, drets, tot saborejant el thé, vora 'l prosceni, allunyats de Béril, Sir Enrich y Mortimer, que s'han assegut, vora la taula y parlant sense que que el públich entedgui 'l que diuhn. Bárrimor, dret, impassible, al fons.)

STIP. Gracias!...

WATS. Moltas gracias!... (*Pàusa*).

STIP. (*Remenant el thé ab la cullareta de plata*) Escòltim, doctor Watson, are que Sir Enrich no'ns pot sentir; quina opinió en té formada, el seu amich Sherlock Holmes, de tot aquest misteri y de tota aquesta llegenda del gos diabòlich?...

(*Ab tota intenció*).

WATS. La opinió de Sherlock Holmes?...

STIP. Vaja, doctor, no fassi'l desentès!... Vosté es aqui perque Sherlock Holmes ha près la direcció d' aquest assumpto... Sigui franch!... Que'n pensa Sherlock Holmes?...

WATS. Ho sento molt, pero no estich encare en condicions de poguerli contestar, senyor Stipleton!...

STIP. (*Pàusa*). No'm pot dir, tampoch, si el nostre gran detective, honrarà aquestos llochs, ab la seva presencia?...

WATS. Per are... no. Té massa feina a Londres.

STIP. (*Sonrient maliciosament*). Ja entench!... Y es una veritable llàstima!. . Perque la seva clarividencia, potsèr hauria portat una mica de llum per aclarir aquesta qüestió, tan fosca y misteriosa!... En lo que toca a las investigacions personals de vosté, ja sap que si l'hi puch fer servey, estich. ab tot y per tot, a las sevas ordres!. . Y si vosté m'indiquès, tan sols, de quina mena son las sevas sospitas, aixis com també, cap a quin cantò pensa vosté dirigir els seus trevalls, potser me fora fàcil donarli un camí!...

(*Ab sonseria*).

WATS. ...¿Qué l'empeny que tan rodola?...

(*Miràntsel fixament*).

STIN. (*Un xich desconcertat*). Com vol dir?...

WATS. (*Ab resolució*). Vuy dir, que soch, senzillament, un invitat per Sir Enrich, a passàr uns quants dias al castell, y que no necessito els serveis de ningú!..

STIP. (*Mossegantse els llavis. contrariat*). Perfectament!.. Té molta rahó!... S'ha de ser prudent y circunspecte!... Perdoni la meva indiscreció!... Jo l'hi prometo que may més n'hi tornarè a parlar d' aquesta qüestiò!... (*Cambia de tò, mira'l rellotje y diu*). Ja es una mica tard, y no voldria abusar de

la galanteria de Sir Enrich!... (*Ab tò, un xich dur*). Béril!...

BÉRIL. Jack!... (*Alsantse*).

STIP. Ens en haurèm d'anar!...

BÉRIL. Com tu vulguis... (*Tots s'alsent*).

MORT. Are si que, definitivament, m'en vaig, Sir Enrich. La meva senyora ja deu comensar a estar ab ansia!...

SIR EN. Com vosté conègui, doctor!... Jo també m'en vuy anar a descansar.

STIP. Ens té sempre a las sevas ordres, ja ho sap, Sir Enrich!... (*Parlant desprès ab veu baixa ab Sir Enrich*).

BÉRIL. (*Aprofitant la conversa del seu germà ab Sir Enrich, diu, depressa, a Watson*). Dispènsim, doctor, pero deploro, ab tota la meva ànima, l'error estúpit que jo he comès fa poch confonentlo ab Sir Enrich. Oblidi la mèvas paràulas!...

WATS. Com vol que las oblidi, miss Stipleton, si, com amich que soch del baró, la seva seguritat es tan preciosa com la meva?... Diguim, nó més, perque insistia, tant y tant en que Sir Enrich s'entornès a Londres?...

BÉRIL. Era un capritxo de dona, doctor Watson!... Que l'hi diré jo, are...

WATS. No, no!... La expressió dels seus ulls, y la emoció de la seva veu, m'han alarmat!... Sigui franca!... Diguim tot lo que sàpiga, del misteri que plana sobre aquest castell!... Hi ha un perill que vosté no ignora? Díguim quin es, y Sir Enrich ho sabrà desseguida!...

BÉRIL. (*Duptant*). La sap, vosté, la llegenda del gos?...

WATS. Si, pero jo no'n crech res, de tot aixó!...

BÉRIL. Jo si, que ho crech!... Y si vosté té alguna influencia sobre Sir Enrich, trèguil, desseguida, d'aquest perill constant que l'amenassa!...

WATS. Precìsi més...

(*Asegurantse de que els altres estàn distrets*).

BÉRIL. No puch dir més per are...

WATS. ¿Còm es que, quan el seu germà, 'ns ha sorprès, parlant, vosté m'ha pregat que no n'hi digués, ni una paràula, de la nostra conversa?...

BÉRIL. Perque'l meu germà, desitja que el castell sigui

habitat. Creu que la presencia de Sir Enrich, es un bé pels pobres pagesos... Tot lo que sigui dissuadir a Sir Enrich, de que visqui aquí, 'l contraría... Pàssi-ho bé, doctor Watson!...

(Anant a trovar als del altre grupo).

WATS. *(Arrontsa las espatllas).* Cada vegada ho entench menus!...

SIR EN. Bárrimor!... Acompanyi als senyors, fins al reixat del parch. Després treurà tot això.

STIP. Sir Enrich!... Fins a cada moment!... L'hi repeteixo!...

BÉRIL. Sir Enrich!... Soch la seva servidora!...

SIR EN. Als peus de vosté, Miss!... Estich encantat d'haverla coneguda!...

(L'hi besa la ma).

MORT. Que descansi, Sir Enrich!...

SIR EN. Hó procurarém; bona nit, doctor!...

MORT. A revéure confrare!...

WATS. Lo matèix l'hi dich!...

STIP. *(Sèrio y altaner).* Servidor de vosté, doctor!...

SIR EN. Bona nit, senyor Stipleton!...

(S'en van Bárrimor, Béril, Stipleton y Mortimer).

ESCENA VII

Sir Enrich, Watson

WATS. *(Desprès d'una pàusa, s'assèu y diu oferint l'estoig de cigarrets a Sir Enrich).*

Vol fumar, Sir Enrich?...

SIR EN. Grácias!...

(Pren l'estoig, l'obra, treu un cigarret, que encèn y torna l'estoig a Watson).

WATS. Vetaquí una parella de germans ben especial, veritat, Stipleton?

SIR EN. Si... pero no's pot pas negar que Miss Béril es hermosíssima!...

WATS. M'agrada molt més ella qu'ell.

SIR EN. A mi també!... Jo no sé pas que té Miss Stipleton, que, tot de sopte, encisa y atrau fortament!...

WATS. Ay!... ay!.. ay!... Senyor Baró!... Ja comensèm?...

SIR EN. No s'alarmi, Watson, peró l'hi confesso que la germana del naturalista, m'ha fet una imprssió extraordinaria!... Sap que'm sembla que no ho passarè pas tan malament com jo'm pensava?... Ab una vehina tan adorable!...

WATS. Com se coneix que es jove, Sir Enrich!... Y de germà, que m'en diu?... Quina impresió l'hi ha fet?...

SIR EN. Que l'hi dirè jo, are?... Me sembla que es un home corrent... No m'hi he fixat gàire, la veritat!...

WATS. Donchs, a mi, m'ha resultat altament antipàtich!...

SIR EN. Y dels Bàrrimors, que m'en diu?... Quin efecte l'hi han produhit?...

WATS. Ell, en concret, ni bó ni dolent... Are lo que m'ha fet, y 'm fa cavilar més, es l'aspecte d'ella!...

SIR EN. Si... té molta rahò!... Resulta una dona bon xich empalagosa!...

WATS. A mi m'ha fet l'efecte de que passa una gran pena y que no la sap dissimular.

SIR EN. Y si ho consultessim ab el coixi, tot aixó, Watson? A mi'ls ulls s'em tancan de son!... Estich rendit!...

WATS. Vàgisen a dormir, Sir Enrich y descansi de gust, que ja ho necesita!...

SIR EN. Y vosté?...

WATS. No passi ànsia per mi. Jo, fins allà a mitja nit...

SIR EN. Com vosté vulgui. Bona nit, doctor!... Y fins a demà!...

WATS. Bona nit, Sir Enrich!... Y no somni-hi ab la vehineta, ho sent?...

SIR EN. No fora extrany!... Fins a demà, doctor Watson!.. (*S'en va per la porta de la esquerra*).

ESCENA VIII

Watson. Tot seguit Bárrimor

WATS. (*Fumant, ben repapat en el silló*). Ah!... joventut!... Joventut!... Tu si que sempre ets la mateixa!... Ab las ilusions de l'amor ne tens prou pera convertir-las penas en alegrías; y 'ls caus més sinistres en palaus d'esbarjo!...

BAR. (*Entra pel fons ab una palmatoria encesa a la má*). que ja s'en ha anat à descansar el senyor Baró?...

WATS. Sí, Bárrimor.

BAR. Aqui té la palmatoria. (*La deixa aldemunt de la taula*). Quan vulgui, la seva cambra també está apunt. Es la primera que 's troba pel passadis.

WATS. Gracias. Acabaré de fumar el cigarro, y m'en aniré al llit. Si vol apagar la electrecitat, jo ab la palmatoria 'n tinch prou.

BAR. Com vosté vulgui.

(La apaga, recull tot el servey de thé y s'en va pel fons. La escena queda fosca, no hi ha mes llum que la resplandor de la luna, que entra per la galería, y la de la palmatoria).

BAR. Bona nit!... (*Haurá tancat las vidrieras de la galería*).

WATS. Bona nit, Bárrimor!...

ESCENA IX

Watson. Aviat Sherlok Holmes

WATS. (*Continua fumant tot pensatiu.*) Veyám com ne sor-

tirem de tot aixó?... Ja es tot un problema!... Els Bárrimor! Els germans Stipleton!... No hi ha pas cap dupte de que son dugas parellas ben sospitosas!... L'empenyo d'ella perquè Sir Enrich s'en entornés desseguida!... La insistencia d'ell en sapiguer y en ferme cantar..... L'aspecte sorrut dels Bárrimor!... Vaya!... Jo'm perdo!... Quasi estich mes a las foscas, que avans d'arribar as castell!..

(Un xich després del comensament d'aquest moneloch, s'haurà obert silenciosament la porta de la galería, y a dalt dels graons haurà aparegut Sherlock Holms ab un abrich negre llarch, una careta negre, sabatas de feltre y gorra també fosca; va ab una llinterneta sorda á la má. Doná mirada, veu a Watson y avansá ab pas de gat resoltament fins a la taula y ab una bufada apaga la palmatoria en el precis moment en que Watson acaba de dir la paraula «castell»).

Que cóm?... qu'es aixó?... (*Alsantse tot alarmat*) Socors!...

HOLMS. Per l'amor de Deu, Watson, fàssim el favor de callar!... Miri que devegadas sembla una criatura!.. (*Se treu la careta y clareja sa cara ab la resplandor de la llinterneta*).

WATS. (*Admirat*). Sherlock Holmes?... Vosté?...

HOLMS. (*Mirant a tots cantons*). Pst!... L'hi torno a dir que calli!...

WATS. Vosté aqui?... quan ha arrivat?...

HOLMS. Aquest dematí.

WATS. Y perquè no s'en venia ab nosaltres?...

HOLMS. Y que n'es d'infelís, Watson, devegadas!... Que no veu que s'hi arrivo a venir ab vostés, al cap de 5 minuts, ja ho hauría sapigut, tot Grimpen, que Sherlock Holmes era al castell?...

WATS. Te rahó!...

HOLMS. Y es clar, home de Deu!...

WATS. Y aixis, ja está ben segur de que ningù l'ha conegut?...

HOLMS. Me sembla que no!... Pero he fet molta feina, Watson!... molta y bona feina, en 12 horas que fa que soch aquí!... Miri, fentme passar per un delegat del Museu Británich, m'he entretingut 4 horas regirant manuscrits en la biblioteca del castell. Ah!... Watson hi ha cosas curiosíssimas!... Sab que el cavaller Duch de Baskerville devia estar emparentat ab el dimoni?...

WATS. Y perque?...

HOLMS. Perque hi ha documents de la seva época, que parlan d'una mina, feta obrir per ell. que comunica per sota terra, el castell ab una masia propera!.. Aixó té una gran importancia, Watson! El plano de la mina, posa precisament, la comunicació del castell, en aquesta sala. Y per aixó he vingut, perque no fora estrany, que, aquesta nit, Sir Enrich, rebés una visita subterránia!...

WATS. Que s'empatolla are?... Que diu are?...

HOLMS. Ah!... m'en descuidava de dirli, Watson, aquesta tarde he anat a cassar!...

WATS. Vosté?... Y que ha mort?...

HOLMS. Ni una guatlla, pero he portat en cambi, la clau, de tot aquest misteri dins del sarró.

WATS. Com vol dir?... Es a dir que ja...

HOLMS. Un xich de paciencia, Watson!... He tingut el gust de conéixer, de vista als germans Stipleton. Y are, una pregunta; que han vist a la senyora Layons?

WATS. No.

HOLMS. Donchs, jo si. Aquesta senyora es la clau de tot aquest misteri terrible!.., Jo hi he parlat llargament, aquesta tarde y estich apunt d'aclarir-ho tot! Ho sap. vosté que hi ha una gran intimitat entre la senyora Layons y el senyor Stipleton?...

WATS. No, si apenas els conech...

HOLMS. Donchs, hi ha gran intimitat. Se veuhen secretament, s'escriuhen; en una paraula, s'entenen. Si jo pogués servirme d'aquesta amistát secreta, pera lograr la separació definitiva de la senxora Stipleton, del seu marit.

WATS. De la senyora Stipleton?...

HOLMS. Si, si, de la senyora Stipleton!... Aquesta senyoreta que aqui passa per germana del naturalista, es, en realitat la seva esposa?...

WATS. Deu del cel!... Ja està ben segur de lo que acaba de dir Holmes?... S'haurà de prevenir a Sir Enrich, desseguida, perque tinch por que s'ens en enamori.

HOLMS. Ah!... si?... Es a dir que la bellesa de la moreneta ha fet, ja. impresió a Sir Enrich?... que'm diu are Watson.

WATS. Lo que sent.

HOLMS. Tot això entra en els plans del senyor Stipleton. La hermosura d'ella es el reclam pera lograr que Sir Enrich se quedi al castell, y aixís un dia o altre...

WATS. Oh!... Are comprench él perquè fa passar a la seva esposa per la seva germana!... Oh!... si... si... l'objecte de la substitució, no pot ser mes clar... y are lligo tot això, ab lo que m'ha dit ella, y ab las insistencias d'ell... aixis aquest home...

HOLMS. Es un malvat. A sota del seu aspecte impassible, indiferent, y de las sevas aficions botànicas y zoológícas, s'hi remou quelcom de terrible. Es diabolicament astut... Un ànima d'assesí, sota de una cara riallera!...

WATS. Alashoras, es ell qui'l va espiar a Londres?...

HOLMS. Si, Watson. Es l'home de la barba negra!... Aixis me l'esplico jo l'enígma.

WATS. Y la carta anónima... era d'ella?... Es clar!...

HOLMS. Ni mes, ni menus!...

WATS, Pero que's proposa aquest home?...

HOLMS. Vol assessinar el fill, de la mateixa manera que va assessinar al pare!...

WATS. Oh!... això es horrible!... Y aixís, el gos, realment existeix y es aquest home. qui?... Oh!...

HOLMS. Are ha posat el dit en la llaga, Watson!... Ho veu com tot te explicació?... El penetra be, are l'objecte del robo de la bota de Sir Enrich?...

WATS. Si... si... Realment aquest home es diabólich.

HOLMS. Es fet y pastat al cavaller Duch de la llegenda!...

WATS. Com vol dir?,.. (*Se sent gemegar cap al fons*).

VEU D'ELISA (*Dintre*) Ay!... Ay!... Deu meu!...

HOLMS. (*Parant l'orella*). Pst!... Ha sentit?... Silenci, Watson!...

(Apaga sa llinterna sorda, que va ab ressort. Queda la escena fos-

ca. La galeria es fosca tambè, perque'ls nuvols han tapat la lluna).

Vingui, cap aqui!...

(ab veu baixíssima! fa signes a Watson de que 'l segueixi. S' amagan tots dos, en un recó, pero a la vista del públich.

Aixó's va fent interessant, cada vegada mes!

(Entran per la porta del fons, en Barrimor y la Elisa, ella ploriquejant, ell ab una palmatoria encesa a la ma. Caminan ab gran precaució, sense fer soroll en direcció a la galeria).

ESCENA X

Holmes, Bárrimor, Elisa y Watson

(Una vegada Bárrimor ha arrivat a la galeria, obra las vidrieras, de bat a bat, y ab la llum de la palmatoria, fa una senyal. Pàusa. Al cap de poca estona apareix al lluny entre'ls arbres un altre llum).

HOLMS. Miri Watson!... Ha vist?... Allá baix!... entre'ls arbres!...

(*Apart en veu baixa*).

WATS. Si... s'ha vist un llum!...

HOLMS. Es una senyal! No hi ha cap dupte!... Espèris. *(Avansa cap a Bárrimor, el tòca per la esquena y l'hi eneara la llanterna)*. Dòngui la electricitat, Watson!... (*Watson fa girar la clau y la escena queda iluminada. Bárrimor y Elisa quedan atemoritzats y sense gosar, ni mòures*). Bàrrimor!...

WATS. Que hi fa vosté aqui?... Y vosté, senyora?...

BAR. No res... senyor!... Pero que significa això?...

Qui es aquest altre senyor?... Ja ho sap, Sir Enrich que aquest senyor es aqui?. .

HOLMS. No s'en preocupi, Bárrimor, de qui soch jo. Are, si que l'hi agrahirè que'm digui, que significa aquella llum, que s'ha vist, brillar, entre'ls arbres, com responent a la seva senyal... Això es lo que, per are, m'interessa, y lo que vostè'ns ha d'explicar...

BAR. (*Sorrut*). Que s'en hi endona a vostè de tot això!...

HOLMS. Vègi, si se m'endona, que, si no'm contestan desseguida, quedan detinguts, tots dos, desd'are!...

ELISA (*Suplicant*). Ay!... no senyor!... Això vostè no ho farà!... El meu marit es ignoscent!... Jo, pobra de mi, soch la que te la culpa de tot!...

HOLMS. Explíquis, donchs, inmediatament!...

ELISY Si, senyor!... Ja veurà... Se tracta d'ell... del pobre Sélden... del desgraciat del meu germà!...

HOLMS. Que diu are?... El presidari fugitiu... es germà de vostè?...

ELISA Si senyor!... Si... es allà baix... córre pels boscos a la aventura... sol!... desemparat!... persegui com una bestia fera!,.. Jo no'l puch pas deixar morir de fam?... Aquest senyal que l'hi hem fet, vol dir que ja l'hi tenim el menjar apunt... Quan ell e veu, ab un altre llum, ens indica el lloch, ahon hem de portarli... Y res més, senyor!... Tot això es la pura veritat!...

(*Sospirant, plorosa*).

HOLMS. (*Pàusa*). Vetaqui una cosa ab que jo no contava Watson!... Tenim quasi entre mans a un criminal dels grossos, y no'l podém agafar!...

ELISA Per l'amor de Deu, senyor!... Perdònil!... Jo l'h prego!... Ha patit tant el pobre!... Ah!... si vostè volgués protegir la seva fugida, jo l'hi prometo que'l meu germà s'arrepentiria y arrivaria a ser un home honrat!...

HOLMS. (*Pel cervell de Sherlock Holmes, ha llampegat una idea*). Y ahont aniria?...

ELISA Cap al nort de la Amèrica, senyor!... Pera regenerarse ab el trevall!... L'hi juro!...

HOLMS. Molt bé!... Jo m'encarrego de protegir la seva fugida!...

ELISA Ah!... gràcias!... Senyor!...

(*Plorant, l'hi besa la ma*).

HOLMS. Pero ab una condició, Bárrimor?...

BAR. Digui.

HOLMS. Que vosté m'ha de dir, are mateix, tot lo que sàpiga de la mort misteriosa de Sir Carles!...

BAR. L'hi diré tot, senyor!. . Sir Carles, la nit que va morir va anar al cap d'avall del caminal dels Oms, perque hi havia de tenir una entrevista ab una senyora.

HOLMS. Com se deya aquesta senyora!...

BAR. No més sé que las sevas inicials, son dugas èles.

HOLMS. Com ho sap vosté aixó?...

BAR. Per un boci de carta cremada, que vàrem trovar, días enrera, en la xemeneya del escriptori de Sir Carles, en el que encare s'hi podia llegir lo següent: «L'hi prego que cremi desseguida aquesta »carta, y que, aquesta nit, a las 11, vagi, sens fal»ta, al cap d'avall del caminal dels Oms—L. L.» Aquella carta la vàren portar al castell el mateix día, de bon demati. Jo mateix la vaig entregar a Sir Carles. Y'm recordo que la lletra del sobre escrit, era la mateixa.

HOLMS. ¿A qui pòden referirse aquestas inicials?...

BAR. Això si que no ho sé pas, senyor!...

HOLMS. Jo si. Watson, se tracta de la senyora Laura Layons!... Molt be, Bárrimor!... Moltas gracias!.. De quina mida es el seu germá?...

HLISA Quasi tan alt com vosté.

EOLMS. Molt be!... Mirin. Vágin a dalt, a la biblioteca. A sota de la táula gran, hi trovarán una maleta. Obrinla. Aquí tenen la clau. (*Els hi dona*). A dintre, hi trovarán un trajo d'americana, una muda complerta de roba interior, y ademés, un abrich y una gorra, idèntichs als que jo porto. Els ho regalo, perque s'ho posi el seu germá, y pugui fugir, burlant, ab tota tranquilitat, als que'l vigilan. Pero no's pot perdre temps. Fássin-lo marxar aquesta nit mateixa!... Perque demá seria tard!...

ELISA Quanta bondat.

BAR. Conti ab la nostra gratitud eterna, senyor!...

HOLMS. Vágin!... Vágin!... Y sobre tot, silenci!...

BAR. Ningù n'ha de sapiguer res, no tingui por!...

(*S'en van pel fons, Elisa y Bárrimor*).

ESCENA XI

Holmes y Watson

HOLMS. Ho veu lo que son las cosas, Watson?... Aqui te a un detective, protegint la fugida d'un assessí!... Ves que es extrany eh?...

WATS. Jo ja no se ahont soch, francament, Holmes!...

HOLMS. Es que té son Watson!... Y un home ensomnya no es bó pera res. Me vol creure?... Vágis-en a dormir.

WATS. Y vosté?...

HOLMS. Jo'm quedo aqui. Vuy escriurer quatre ratllas a la Alina.

WATS. Com vosté vulgui. Aixís, fins a demá, Sherlock, eh?...

HOLMS. Si, bona nit, Watson!...

(S'en va per la porta de la esquerra).

ESCENA XII

Holmes. Després Stipleton

(Holmes, al quedar sol, apaga la electricitat y encén la palmatoria y va per posarse a eseriure, pero pára la orella. Ha sentit soroll. S'alsa. Prepara el revólver. Apaga la palmatoria y ab l'altra ma, empunya la llinterna sorda que es apagada. Se sent, cap a la paret del fons, entre la porta de la galeria y la del fons, un soroll de forrella y de baldas. Y una porta secreta per-

fectament dissimulada en la paret, s' obra y de las fosquedats interiors, ne surt Stipleton. Va ab un abrich llarch, negre, ab una gran barba negre postissa y un barret tou. Torna a ajustar la porta darrera seu. Holmes se coloca a la entrada de la porta de la esquerra, ab la llanterna en una ma y 'l revolver en l'altra. Stipleton avansa resoltament).

HOLMS. (*Apuntantli'l revólver*). Fàssim el favor de treures, desseguida, aquesta barba postissa!... Y diguim que hi vé a fer al castell, vosté, a n'aquestas horas!... Perque de lo contrari, despertaré als que ja dòrmen y'l posaré en evidencia al devant de tots!..

STIP. (*Ab gran seguritat, se treu la barba, se la fica a la butxaca y diu ab admirable domini de si mateix*)

Lo primer, ja está fet!... Are, per complaurel, en lo segón, serà precís, que, vosté, per la seva part, senyor Sherlock Holmes, me digui, perque ha rondat, tot aquest vespre. pels voltants del castell.

HOLMS. Molt senzill, perque estich encarregat de vetllar per la seguritat de Sir Enrich.

STIP. Miri si es casual!... Jo vinch per lo mateix. Per vetllar per la seguritat de Sir Enrich. Y aquesta barba postissa, no tenia més objecte que enganyar al criminal que gosés passar aquesta porta!...

(*Senyalant la de la esquerra, guardada per Holmes*).

HOLMS. (*Maravellat*). De manera, que, vosté, aixís, no es més que un company meu de vigilancia!... M'en alegro, senyor Stipleton!... M'en alegro molt!...

STIP. Senyor Holmes: estich realment confós!...

HOLMS. No, no, soch jo el que encare no s'esplica... Me pensava que vosté era un enemich, y are'm trovo ab que es un colaborador!... ¿Que l'hi sembla si 'ns posèssim d'acort, respecte al plan d'acció que adoptarèm, en defensa de la vida de Sir Enrich?...

STIP. Ab molt de gust!... Pero aquesta hora resulta un xich intempestiva!...

HOLMS. No, no!... Ha de ser are, perque jo, dintre de 10

minuts, m'entorno a Londres!... Y ja que la casualitat ens ha reunit d'una manera tan especial, mans a la fèina!... Crèguim!... Comensarè per donarli compte dels meus trevalls preliminars. Permètim que parli una mica de vosté. Vosté farà uns dos anys que vivia a York...

Stip. Es veritat.

Holms. En companyia de la seva germana, Béril!... Perque miss Béril, es la seva germana, veritat?...

Stip. Si, senyor Holmes.

Holms. Y ahont la va conéixer a miss Béril?...

Stip. A Costa-Rica.

Holms. (*Rient*). Que ha dit are, senyor Stipleton?... Miri que'm sembla que s'ha trahit?... Que no la coneixía ja, de petit, a la seva germana?...

Stip. Perdoni, m'hi equivocat!... Pro a que venen aquestas preguntas?...

Holms. Té rahó. Aném al assumpto. Ho creu, vosté, que un greu perill amenassa la vida de Sir Enrich?...

Stip. Ho crech. Hi ha algú que tracta d'atentar contra la seva vida!...

Holms. Y de qui sospita, vosté?...

Stip. D'algunas nits ensà, hi passan cosas extranyas al castell, y als boscos d'aqui al voltant... Senyals ab llums... Algú ha vist sortir del castell, als Bárrimor, ja ben entrada la nit, ab tot misteri. Además, aquest presidari fugitiu!... Y per fi la...

Holms. La nova apariciò del gos diabòlich, veritat?...

Stip. Això es!... Per això, aquesta nit, més alarmat que may...

Holms. ...Ha volgut vetllar aprop de Sir Enrich!..... Donchs, bé, tranquilisis, senyor Stipleton. Las sevas sospitas no tenen cap fonament. Els Bárrimors son ignoscents!... Els enemichs de Sir Enrich, els hem de buscar per un altre cantó.

Stip. Que potser ha trovat una nova pista, vosté?...

Holms. Molt més que una bona pista!... Jo ja sé qui son els enemichs de Sir Enrich!...

Stip. (*Vivament*). Ja sap qui son?... Alashoras n'hi ha més d'un?...

Holms. (*Somrient triomfalment*). Ah!... Aixís vosté sap que no n'hi ha més que un?...

Stip. (*Confós*). No... no... ja veurà... M'ha vingut

aixis!...

HOLMS. Donchs ho ha endevinat. Aparentment, son dos. L'un es l'autor d'una carta anónima. L'altre es un lladre que ha robat una bota. Prò, en realitat, se tracta d'un malvat, sol y ùnich! ¿Sab qui es?... Un detective que porta una barba negra... exactament igual a la que vosté duya, are mateix. Ignoro si es un detective oficial, o bé un senzill aficionat, com jo. Prò lo mes extrany del cas es el seu nom.

STIP. Com se diu?...

HOLMS. Sherlock Holmes!...

STIP. Qué diu are?... Sherlock Holmes, com vostè?...

HOLMS. Ni més, ni menus!... Eh, que es particular?...

STIP. (*Resolut*). Are, lo que, convé sapiguer, desde el moment en que hi ha dos Sherlock Holmes l'un contra del altre, de quin serà la victoria?...

HOLMS. Molt senzill; del més espavilat.

STIP. Y quin es el més espavilat?...

HOLMS. Jo, y dispensi la inmodestia, desde el moment en que he sigut el primer, en descobrir, que ja existía l'altre!...

STIP. (*Ab despreci*). Senyor Holmes!.., Ab aquesta afirmaciò, posa mes en evidencia, la seva ingenuitat, que no pas la seva audacia!...

HOLMS. Y perque?...

STIP. Perque proporciona al seu enemich, els medis de prevenirse contra vosté!...

HOLMS. Al contrari, lo que faig es induhirlo a pendrer una resoluciò definitiva y desesperada que es lo què jo vuy!...

STIP. Resoluciò que pot costarli la vida!... (*Descompomentse*)).

HOLMS. No ho crech!... (*Ab fredor*, *encen un cigarro*).

STIP. Donchs be, senyor Holmes!... Quan al devant meu se'm redressa un obstacle que s'oposa als meus plans!...

HOLMS. (*Mirantlo fixament*). Que passa?...

STIP. El suprimeixo. (*es treu un revolver y l'apunta a Holmes*). Aixís! ..

HOLMS. (*Ab gran rapidesa l'hi encara també el seu revolver*). Y si l'obstacle no's vol deixar suprimir?... Que fa vostè, alashoras?...

STIP. (*Ab gran sang freda*, *mossegantse la llengua y guar-*

dant el revolver). Alashoras... espero que's presenti una ocasió mes favorable als meus intents!.. Veliaqui!...

HOLMS. Y fa molt ben fent, perque la prudencia es la mare de la ciencia, moltas vegadas!...

STIP. (*Furiòs*). Es un dimoni del infern, vosté!...

HOLMS. Com el seu gos, senyor Stipleton: ni mes ni menus.

STIP. (Com si Holmes l'hi hagués sugerit la idea, mira cap al bosch y diu apart). Vosté ho ha dit?... Donchs, sia!... Aquesta nit mateixa!... (S'en va per la porta secreta que tanca per dins ab sorol de forrellat y baldas).

HOLMS. (*Pensatiu*). Are, ja sabém ahont dona la porta de la nosa mína!...

ESCENA XIII

Holmes y Bárrimor

BAR. (*Apareixent a la porta del fons, ab la palmatoria a la ma*). Hi ha permís. senyor?...

HOLMS. Entri Bárrimor!...

BAR. Ja ha marxat.

HOLMS. Molt bé. Porta la meva roba?...

BAR. Tal com vesté ha manat. S'ho ha posat tot. L'hi va divinament. Ab l'abrich y la gorra, s'assembla molt a vosté!... Deu fassi que no l'hi succeieixi cap desgracia!...

HOLMS. Que te por, Bárrimor?...

BAR. Com que la nit passada se va sentir lladrar al gos!..

HOLMS. No es fácil que'l tórnin a sentir aquesta nit. Estich segur d'haverli posat un morrió ben fort a n'aquesta bestia malehida!...

BAR. (*Admirat*). Com vol dir?...

HOLMS. Ahont es la meva cambra, Bárrimor?...

BÁR. La tercera que trovarà, entrant al passadis, a la dreta.

HOLMS. Gracias.

BÁR. Dispénsim, senyor!... Pro, que no podría sapiguer ab qui tinch l'honor de parlar?... No'l puch sapiguer el nom del nostre benefactor?...

HOLMS. Tingui! (*L'hi dona una tarjeta*).

BÁR. (*Llegint admirat*). Sherlock Holmes!... Vosté?...

HOLMS. Silenci, Bárrimor!... (*Dona uns quants passos cap a la galería*).

BÁR. Que no s'en va a dormir?...

HOLMS. No tinch gens de son. Vuy anar a donar un tom per la galería. Fa una nit tan hermosa!...

BÁR. Si desde la galería, vol baixar al parch, hi ha una escala.

HOLMS. Que'm podría ensenyar ahont es?...

BÁR. Ab molt de gust!... Ja ho crech, senyor Holmes...

HOLMS. Pst!... Bárrimor!... Silenci!...

(S'en van, tots dos, per la galeria. Torna a brillar la lluna. Páusa. Queda la escena un moment sola. Entra Sir Enrich, per la porta de la esquerra. Va ab pantalon, pantuflas, camisa de dormir y americana. Un xich escabellat y pàlit com qui l'hi ha estat impossible agafar el son).

ESCENA XIV

Sir *Enrich. Desseguida Watson. Desprès* Bárrimor *y al final* Sherlock *Holmes*

SIR EN. M'ha semblat sentir enrahonar... No sé que tinch aquesta nit!...

(*Va a la porta de la esquerra y crida:*)

Doctor Watson!... Vol fer el favor de venir?...

WATS. (*Entrant*). Es vosté, Sir Enrich?...

SIR EN. Dispènsim, pero que era vosté, que parlava, are fa poch, en aquesta sala?...

WATS. Si, parlava ab Sherlock Holmes!...

r En. Ab Sherloch Holmes?... Qué diu are?...

Wats. Sí, sí, es al castell. Ens ha volgut donar una sorpresa. Oh!,.. y m'estranya que no sigui aquí!... (*Entra Bárrimor*).
Escoltim, Bárrimor. No hauría pas vist al senyor, que fa poca estona s'estaba ab mí, en aquesta sala?...

Bar. Si. Ha dit que sortía, a donar un tom pel parch, y que tornava desseguida, ¿Desitjan res més de mi, els senyors?...

Saats. No, Bárrimor!... Ja pot retirarse.

B r. Bona nit, senyors!... (*S'en va pel fons*).

Wats. (*Ab inquietut*). Perque haurá sortit, després de lo que ha passat?... (*S'en va cap a la galería*).

Sir En. Que vol dir, Watson?... Que ha passat?... Parli!...

Wats. (*Desde dalt des graons de la galeria, mirant a fora*) Qué?... Y are?... Sí... sí .. Es ell!... Pero que somnio?... No, no, es ben bé ell!... Are va costa amunt!... Y apreta a córrer!... Pero, ahont va a n'aquestas horas?..

Sir En. (*Dalt de la galería també*). Sí... sí... es Sherlock Holmes!.. Miri, are la lluna l'hi dona de plé. Va ab un abrich llarch y gorra!... Pero, com es que corra d'aquesta manera?... Sembla que algú el persegueixi!...

Wats. Oh!... y va de dret al precipici... cap al torrent!.. (*Se veu, a fora, com un llampech, una resplandor vermella y se seut un grinyol espatnós*).

Crits (*Dintre*). Háup!... Háup!...

Sir En. (*Esgarrifat*). Qué es aixó?...

Wats. (*Espahordit*). Deu del cel!...

Sir En. Sherlock Holmes fuig com un desesperat!...

Wats. Es que 'ldeu haver vist!... (*Lladruchs espantosos, dintre, seguits de llampechs vermells*).

Sir En. Oh!... ha sentit, Watson!... El gos!... Es el gos El sent com lladra?...

Wats. (*Cridant ab desesperació*). Sherlock Holmes!...

Sir En. Ja es aprop del abím!...

Wats. Oh! Deu!... Ha caigut daltabaix!...

Sir En. Córrem-hi, Watson!... (*Dona unas quantas pássa cap a la porta*).

Wats. No, Sir Enrich!... No's mogui, Miri que l'hi pc

costar la vida!... (*Sir Enrich s' atura*).

HOLMS. (*Entra depressa, per la galería, mirant endarrera, ab recel. Al ser dintre, se redressa, y diu*):
Ah!... Are sí que fet feina!... Ja som al cap de amunt!...

WATS. (*Se tomba, al sentir soroll y veu a Holmes, que'l contempla sonrient*).
Eh?... Com?...

SIR. EN. Sherlock Holms.

WATS. Vosté?...

HOLMS. Pst!... Silenci, Watson!... Sherlock Holmes, acaba de morir!.,.

WATS. Pero... qué ha passat?...

HOLMS. Una infamía, que, s'ens dupte, tenian preparada contra méu!... El pobre presidarí, en Selden, ho ha pagat ab la vida!...

WATS. A que ve parlar d'en Selden are?,.. Si aquell que corría era vosté!...

HOLMS. S'equivoca, Watson!... El presidari fugía ab un abrich y una gorra, exactament iguals als que jo porto!... Y aixó, es lo que ha enganyat als m'eus enemichs!... Y are, Watson, fàssim el favor de posar desseguida aquest telegrama. (*Escriu depressa y dona el paper a Watson*).

WATS. (*Llegint*). «Sherlock Holmes ha mort assessinat á Grimpen. Detalls per correu!...» Y are?... Pero...
Ja s'hi ha pensat bé.

HOLMS. Dirigéixil a tots els diaris de Londres. Y vosté, vágisen desseguida á prevenir a Ledy Sherlock Holmes!... M'enten?...

WATS. Pero, miri, que, demá al matí, al llegirse el telegrama, lo plorará tot Londres, y quan se sápiga, ¡tota la Inglaterra la seva mort!...

HOLMS. Millor!... Mentres tota la Inglaterra plorará la meva mort, jo m'hi faré un bon tip de riure.

TELÓ

Tercero.

Acte ~~segón~~

LAS PAPELLONAS DE JACK STIPLETON

El menjador dels Stipleton, en sa casa. Porta al fons, que dona al jardí. Porta a la dreta, primer terme, que comunica ab el vestibol. Porta a la esquerra, primer terme, que dona a las habitacions interiors. En el pany de paret de la esquerra, hi haurà una porta secreta, dissimulada per un armari gran de menjador, clavat a la dita porta, de manera que, quan aquesta s'obri, seguirà l'armari, ab tot lo que hi hagi, ó siga ampollas, safatas, plats, copas, un quinqué de petroli encés, ab pantalla verda, un tinter y plomas y dintre d'un dels calaixos, una corda. Quan la dita porta s'obri, 's veurà una mena de cambra fosca, en la que hi haurá, caixas, sachs y cordas. Al mitj de la escena, una tau!a gran, parada, a la que están asseguts, acabant de dinar, y per l'ordre següent, de dreta a esquerra: Stiplaton, Sir Enrich, Béril y Mortimer. Del sostre, penja un aparell d'iluminació eléctrica, que s'ha de poguer apagar y encendrer, per medi d'una clau, que hi haurá a una de las pa-

rets. Penjats en aquestas, qüadros, representant tipus y exemplars de zoologia y de botánica. En el pany de paret de la dreta, una xemeneya apagada. Son cap a las vuit del vespre. Llums encesos. Claror de lluna al jardí.

ESCENA I

Sir Enrich, Stipleton, Béril y Mortimer

STIP. Ah!... la ciencia!... Sir Enrich!... La ciencia!... Es la sirena moderna, que, ab sos afalachs y atractius, aconsola als navegants de la vida, descobrint a qui la estima de cor, tot un mon de veritats ignoradas! No es de la meva opinió, Mortimer?...

MORT. Es ben be lo que vosté diu, Stipleton!... Avuy, per avuy, la ciencia, ab son prodigós desenrotllo, es veritablement consol dels afligits y endolsidora de penas!...

STIP. Ab el seu pobre pare—que al cel siga—que n'hi haviam passat d'horas, reunits tot tres, com tres anacoretas científichs, analisant, observant y discutint sobre diferentas materias!... Ell, y el doctor, m'ensinestraban en l'anatomia comparada del Búsman y del Hotentot: y jo'ls iniciaba en els prodigis del mon ignorat dels iufusoris!... Quina vida Sir Enrich!... Quina vida!...

SIR EN. (*Que haurá mirat repetidament a Miss Béril*). No dupto pas que debia ser molt agradable, pero també'em sembla que, Miss Béril, no debia pas divertirse gaire, al costat d'aquestos ermitans de la ciencia!... Veritat, Miss Béril?...

BÉRIL. Si... no's cregui, Sir Enrich... ja m'interessa a mi tot aixó, ja, també... (*Fredament*).

SIR EN. Me sembla que no ho diu pas ab gaire convicció, aixó, Miss!...

ESTIP. La Béril n'es entusiassta de tot aixó, Sir Enrich!... encare que a primera vista no ho sembli...

BÉRIL. No soch mes que una modesta aficionada!... (*Esforsantse en estar amable, a una mirada penetrant de Stipleton*).

STIP. Déixila dir, Sir Enrich, podria donar llissons a mes de quatre!...

SIR EN. Si haig de tenir per mestre a miss Béril, estich decidit a matrìcularme desseguida!...

STIP. Comensarém las llissons, quan vosté vu'gui.

SIR EN. Demá mateix!... Pero'm temo una cosa!...

STIP. Que?.,.

SIR EN. Que la hermosura de la mestra, 'm distreurá dels meus estudis!... (*Se posa a parlar baix ab ella*).

BÉRIL Oh!... Sir Enrich!...

STIP. El baronet de Baskerville sempre galant!... Es un xicot que val tant or com pesa!...

MORT. Si, es fet y pastat al seu pare, pero bon tros mes alegre. Tot l'hi es patria. (*Beuen*).

SIR EN. (*Apassionadament, apart a n'ella*). Com es que está tan trista, aquesta nit, miss Béril!...

BÉRIL No... jo trista?... ay!... no... Es el meu caràcter. Ja s'hi anirà acostumant, a mida que'm conegui.

STIP. Un'altra copa de xampany, Sir Enrich?...

SIR EN. La derrera!.. (*Alsantla un cop l'hi han omplerta*). Brindo per el senyor Stipleton, y per la seva gentil germana; flors simpàtícas d'amabilitat. que, ab el seu perfúm, m'endolseixen la vida, en aquest desert!... (*Beu*).

MORT. Molt be, Sir Enrich!... Molt bé!...

BÉRIL (*Ab una lleugera inclinació de cap*). Gracias!...

STIP. (*Content y satisfet*). Oh!... el senyor Baró es massa bó!... Vosté'm confan. Sir Enrich!... Las sevas paraulas me complauhen mes, perque ja'l seu pare m'honoraba ab la seva amistat preciosa!... Pobre Sir Carles!... ¿qui ho havia de dir que moris de la manera que va morir!...

MORT. Are si que tot s'ha aclarit!... No hi ha pas cap dupte que la seva mort ya esser produhida per la fera monstruosa, que l'altra nit va matar al famós Sherlock Holms!...

SIR EN. Créguin-me que la mort del nostre bon amich Sherlock Holms. va impresionarme de mala manera! No hi puch pensar! Fins ne tinch remordiments!... Com que vaig ser jo, qui'l va fer venir

a Grimpen!...

STIP. Aquesta vegada, va anar, potsér, un xich massa, de refiat!... De totas maneras, ha estat una pèrdua molt dolorosa per Inglaterra!... Y lo que es mès estrany, es que encare no s'hagi pogut trovar el seu cadàvre!... Per desgracia, l'abîm, no es com el riu, que foragita sas víctimas!... El torrent de Grimpen, lo que prén, no ho torna!...

MORT. Veyám si donarán algun resultat, las partidas de pagesos, armats, que s'han alsat, pera acabar, dè una vegada, ab el gos malehit!... Veyám!...

STIP. Jo crech que si... Perque la cantitat, oferta per Sir Enrich, al que logri matarlo, ja es un bon esquer!...

SIR EN. Deu ho fassi!...

STIP. (*Alsantse*). Que no vol donar un cop d'ull, á las papellonas que he cassat aquesta mesada, Doctor Mortimer?... (*Apart y baix*). Axís deixarém a la joventut que s'esplahi una miqueta!...

MORT. Sí... sí... perque la simpatía de Sir Enrich per la seva germana, es més gran cada día!... Veyám, veyám, si tot aquest xiu-xiu, acabarà en casori!...

STIP. No'm desagradaría pas, doctor!... Ho pot ben créure!...

MORT. Ja m'ho penso, ja!... Tira peixet!... Fora un partit borratxo!...

STIP. Pássi, pássi, doctor!... (*S'en va Mortimer per la porta de la esquerra*, Béril *y Enrich. párlan baix.* Béril!... (*Cridant-la ab duresa*).

BÉRIL (*S'alsa y va cap a Stipleton*). Jack?...

STIP. (*Apart a* Béril). Te déixo sola ab ell!... M'entens?.. Ja saps lo que has de fer!... Recórdat de la teva filla!... (*Asprement y en tó d'amenassa*). Fins a després, Sir Enrich!... *(Ab tó melós. S'en va per la porta de la esquerra*).

ESCENA II

Béril y Sir Enrich

Ella ha quedat pensativa, tremolosa y com estemordida. Mira ab pena a Sir Enrich, pero ab fonda simpatìa, també. Ell s'alsa y s'acosta a Béril *y l'hi parla apassionadament*).

SIR EN. Que té, Béril?... Que l'hi passa, aquesta nit?... Com es qu'està tan trista?... Un diría qu'està dominada per una pena fonda!...

(*Dupta un moment, després va depressa fins a la porta de la esquerra, com per assegurarse de que ningù la sent. Després torna aprop d'ell y l'hi diu ab veu alterada*).

¡Ja que vosté ho ha endevinat, perque negar-ho?... Si, Sir Enrich, tinch por!... Por per vosté!... Temo per la seva vida!... Per la mena de maledicciò que plana sobre la seva familia!... Ah!... Sir Enrich!... Si vosté ho sapigués!... Jo, ja he fet tot lo que he pogut, pera prevenirlo! . Jo ja no sè que fer!... La mateixa nit que vosté va arrivar a Londres, vaig lograr, per tots els medis, que arrives, a mans de vosté, una carta anónima, pregantl'hi que no hi vingués a Grimpen!...

SIR EN. Ah!... era de vosté, Béril?. . la carta anónima, composta ab paraulas retalladas del Thimes...

BÉRIL Si... Sir Enrich!... Era meva!... Pero vosté no'n va fer cap cas, y va venirsen a viure al castell!... El día de la seva arrivada, vaig prevenir, també, al Doctor Watson, sense lograr que m'escoltés!... Pero no hi fa pas res!... Si, com sembla, jo he despertat en vostè una certa simpatìa...

SIR EN. (*Ab passió*). Es més que simpatìa lo que jo sento per vosté, miss Béril!... Té un altre nom, més

hermós!...

BÉRIL (*Defallint*). Oh!... per l'amor de Deu, Sir Enrich!.. Càlli!... Dèixim parlar!... Are qu'estèm sols!... Tingui'l nom que tingui el sentiment que jo hagi despertat en vosté!... segueixi el meu concell!... Vagis-en!... Abandoni aquestos llochs!... Fugi del seu castell, de Grímpen, lo més aviat possible!... Entórnissen a Londres, al Canadà, allà ahont, vosté, crech que vivia, o allá ahont vulgui, pero vegi de sostréures, tan prompte com pugui, del perill constant que l'amenassa!...

SIR EN. ...Peró... de quin perill párla, vosté, miss Béril?...

BÉRIL No m'obligui a parlar més... tampoch podria!...

SIR EN. Jo l'hi prego!... Pàrlim ab tota sinceritat!... ab toto franquesa!... Jo bé'l pressento, en l'ambent que'm rodeja, una mena de perill que m'amenassa, pero sense que's decideixi a pendre una forma precisa, palpable, y de la que, per lo tant, jo'm pugui defensar. Tant sols sé una cosa. Que tinch enemichs!... Que la meva vida perilla!... Ho sap vósté, miss Béril, qui son aquestos enemichs?...

BÉRIL Jo... sols puch dir, que, aquesta fera monstruosa que córre pels boscos de Grimpen...

SIR EN. Qui la fa moure?... Qui la atia a n'aquesta fera?... Parli!... Vosté... ho sap!...

BÉRIL Jo no més sé que una cosa!... Que vosté está en perill, y que s'en ha d'anar, d'un cop per sempre, d'aquestos llochs fatals!...

SIR EN. Està bé, miss Béril!... M'en aniré!... Estich disposat a anàrmen!... Prò, ab una condició...

BÉRIL Quina?...

SIR EN. Que vostè s'en vingui ab mi!..,

BÉRIL Aixó es impossible... Sir Enrich!...

SIR EN. Y perque es imposible?... Vosté no sap, miss Béril, que vosté ja va ser estimada, al punt mateix de véurela!... Que'ls somnis de felicitat y de ventura!... els projectes d'una vida ideal!... y la visió d'una casa... nostra!... ben nostra!... se m'han aferrat, a qui dins, ab adorable persistencia, y m'han ubriagat, fins al punt, de ferme esgarrifar d'alegría, entre mitj de las tristors de la méva desgracia!... Miss Béril!... Dígui tan sols una paraula... y aquest vespre mateix, parlarè ab el séu germà,

y l'hi demanaré la seva ma d'esposa!...

BÉRIL (*Ab un gran esfors logrant dominarse*). Senyor Baró de Baskerville!... Ni una paraula més!... Tinch l'honor de saludarlo!... (*Anant cap a la porta del fons*).

SIR EN. (*Ab desesperació*). Ah!... no!... mis Béril!... Escóltim, jo l'hi prego!...

BÉRIL (*Ab recansa y un xich vensuda*). Els séus somnis, per lo mateix que son hermosos, no ténen realisació possible!...

SIR EN. (*Atrayentla a si*). No, Béril!... No hi ha res impossible, quan s'estima!... (*Agafantla ab passiò per la cintura y per las mans*). Y, may, com en aquest moment, m'ha trasbalsat, fins a tal punt, l'encís penetrant de la seva adorable persona!... (Se *senten enrahonaments cap a la esquerra*).

BÉRIL (*Desfentse de Sir Enrich y dominant sa emoció*) Ah! .. no!... Sir Enrich!... No!. . Déixim estar!.. Miri que tórnan!...

(*Entran per la porta de la esquerra Stipleton y Mortimer*).

ESCENA III

Béril, *Sir Enrich*, *Stipleton, Mortimer*, *aviat Bárrimor*.

STIP. Hem vist, desde la finestra, a n'en Bárrimor. M sembla que ve cap aquí.

SIR EN. En Bárrimor?... Que hi pot haver?...

MORT. (*Anant cap a la porta de la dreta*). Si, mírissel!...

STIP. Endevant, Bárrimor!... Endevant!... Que hi ha d nou?...

BÁR. Deu los guart!. . (*Entra. Va ab americana negre*) Dispénsim, senyor Stipleton, pero s'acaba de re brer aquest telegrama urgent pera el senyor Baró y he pensat que faría be en portarli desseguida.

SIR EN. Un telegrama per mí? ..

BÁR. Si, senyor Baró!... Tingui!... (*Donantli un telegra

que, s'ha tret de la butxaca.)

SIR EN. Gracias, Bárrimor!... (*L'obra y'l llegeix*). Ah!.. Es del Doctor Watson!... Me telegrafía desde Londres... «La nova... mort... Sherlock Holmes... se»gueix produhint excitació indescriptible!... Ledy »Alina, bon xich millorada. Un cop.., metjes l'au»torisin... resolta a venir a Grimpen... Govern en»vía detective Hopkins, ab numerosa forsa de po»licía, pera procedir busca cadavre Sherlock Hol»mes, y descobriment dels culpables!... Contés»tim, telegràficament, estat trevalls de vosté.= Watson».

Espectació. Bárrimor impassible. Sir Enrich mira a tots. Gran emociò. Stipleton haurà arrugat el front, però logra dominarse. Pausa).

STIP. No'l trovaràn pas... el cadavre!... Ja póden fer tot lo que vulguin!...

SIR EN. Pobre Sherlock Holmes!... Víctima de la seva abnegació!...

MORT. Es ben veritat, Sir Enrich!...

(*Pàusa).*

STIP. (*Dominant la situació que s'ha anat fent violenta*). He disposat que serveixin el thé al jardi. ¿Que l'hi sembla, Sir Enrich?... Que hi comensém a passar?... Fa una nit deliciosa!...

SIR EN. Ab molt de gust!...

(*Oferint el bras a* Béril*).*

Miss Stipleton?...

(*Ella l'acepta, ab una inclinació de cap*).

BAR. Que m'en puch anar, senyor Baró?...

SIR EN. Si, Bárrimor. Ja pot entornarsen al castell. Y esperim. Quan jo vingui, contestarém el telegrama.

BAR. (*Ab intenció*) Que tornarà sol, el senyor Baró, al castell?...

SIR EN. No, Bárrimor. Tranquilisis!... El doctor Mortimer serà tan amable que m'acompanyarà, veritat, doctor?...

MORT. Ja ho crech!... Ab molt de gust, Sir Enrich!... Me sembla que quasi hi tinch obligació.

BAR. Passin-ho bé, senyors!...

(*Saluda y s'en va*).

STIP. (*Apart*). Haurà de ser aquesta nit!...

SIR EN. Com es que encare està tan trista, miss Béril?...

BÉRIL Que sé jo, Sir Enrich!... Tot això'm sembla un somni!...

(*S'en van agafats del bras pel fons*).

STIP. (*Inquiet*). Vol fer el favor de comensar a passar, doctor?... Jo vinch desseguida.

(Mortimer s'en va pel fons, Stipleton l'acompanya, tornant a entrar desseguida, agitat, nerviòs, ab cara ferrenya. Apaga la electricitat. Pósa al quinqué, que hi haurà, encés, al demunt del armari, a sobre de la tàula. Apreta després, un ressort, y l'armari, ab la porta secreta, a que està clavat, s'obra. S'ovira, una cambra fosca, y a n'en Kàrturi, un servo australià, tipo gitanesch y mitj salvatje, assegut al demunt d'un sach).

ESCENA IV

Stipleton y Kàrturi

STIP. Kàrturi!...

KART. (*Alsantse y avansant*). Senyor!...

STIP. Ja està tot apunt?...

KART. Tot.

STIP. Escolta. Quan Sir Enrich sortirà d'aquí, s'en anirá de dret al castell, pero acompanyat del doctor Mortimer. Quan siguin á mittj camí, fes per manera de sortirlos-hi al pas, y ab la excusa de que vens de part del apotecari de Grimpen, ahont h

ha un malalt gravíssim, que reclama, ab tota urgencia, els cuidados del doctor. lograrás que, aquest, tórni endarrera, y s'en-vagi cap al poble, deixant, aixis, a Sir Enrich tot sol. Sent com es el doctor Mortimer, metje de Grimpen, no podrá excusarse, y no tindrá més remey, que anar-hi. Sir Enrich, alashoras, continuará el seu cami... Lo demés, ja ho saps!...

KART. Estigui tranquil, senyor!... Tal com se va fer ab els altres dos, se farà ab aquest!...

STIP. Tens al gos ben afamat?...

KART. Fa tres dias que dejuna.

STIP. Tens apunt la composició fosfòrica que l'hi fa lluminós el pel?...

KART. La tinch a la cova.

STIP. Y la botzina metálica per imitar els udòls?...

KART. Es la mateixa que va servir per Sherlock Holmes. La imitació no pot resultar més perfecte!...

STIP. Molt bé, Kárturi!... Avans d'enjegar el gos, procura fregarli bé'ls morrets, ab la bota de Sir Enrich, de la que vaig lograr apoderarme a Londres. Aixis, la bestia trovará'l rastre desseguida. Apa, ja pots anarten!...

KART. Ja sap el senyor amo, que pot fiarsen d'en Kárturi. (Dona unas quantas passas cap a la dreta).

STIP. No!... Per aquí, no. Vésten per la mina. Y deixa ajustada la porta que dona al bosch.

KART. Molt be diu, senyor!...

(S'n va per la cambra secreta. Stipleton tanca la porta ab l'armari, y tot queda com avans. Encen la electricitat y posa'l quinqué altre cop demunt del armari).

STIP. Estich apunt de jugarme la darrera carta!... Si la sort m'ajuda, com fins are, tot sortirà com jo desitjo, y hauré guanyat!...

(Entra Béril pel fons).

ESCENA V

Stipleton y Béril

BÉRIL. Allà fora, diuhen si hi vas... (ab sequetat).

STIP. Desseguida!... Y tù?...

BÉRIL. (Suplicant). ¿quan s'acabarà aquest martiri que m'has imposat?... Eh?... quan!...

STIP. D'aquí, a duhas horas!... Pero, ab la condició de que tinguis paciencia y fassis tot lo que jo't digui.

BÉRIL. Ah!... Jo no sé pas perque callo!... Jo no sé pas perque'm detinch!... Jo no sé pas perque no dich tota la veritat, cridant, en alta veu, perque tothóm pugui sentirme!... Com es que no tinch forsas pera arrebassar, d'un cop per sempre, la vena que has posat als ulls d'aquell desgraciat?.. Com es que no goso a descobrirli el parany horrorós que l'hi preparas?... Jo no sé... pero tinch pressentiments de que aquesta nit succehirá alguna cosa horrible!... Mil veus interiors, sento que'm diuhen: «Parla!... Es hora!... Surt per fi d'aquesta inacció criminal!...» Pero... (ab transició afligida) ella.... ella'm priva de fer res!... Ella'm treu totas las forsas!... La meva nena!... la meva pobre filleta, que desde la casa llunyana, 'm sembla que la sento que 'm crida desesperadament; «Mamà!... Mamá!... Ahont ets?... Com es que no vens al costat de la teva filla? Mira que t'anyoro!...» (Desesperantse). Oh!... Deu meu!... Deu meu!... Mare meva!... quin martiri!... (Cau plorant en una cadira).

STIP. (*Vigilant desde la porta del fons*). Ja saps de quina manera ho has de fer pera poguer tornar a veure la nena, y tenirla a vora teu!... Callar, y fer tot lo que jo't mani. Vetoaquí. Pènsati be!... Ho sents Béril?... Pénsati bé!... (*S'en va pel fons*).

BÉRIL. (*Plorant*). Me té lligada!... Si... lligada de peus y mans!... No tinch mes remey que callar!... Callar. Callar sempre!...

(Entra Laura Layons per la porta de la dreta y sent las darreras paraulas de Béril).

ESCENA VI

Béril *y* Laura

LAURA Alashoras, si vosté calla, seré jo, la qui parlará!...

BÉRIL (Alsantse sorpresa). Vosté?... Senyora Láyons!...

LAURA Si, miss Béril!... La entrevista, que, ahir, vaig tenir, ab el senyor Stipleton, va produhirme un desitj tan gran de véurela, de trovarme ab vosté a solas, de parlar llargament ab vosté, que m'he decidit a venir a n'aquesta hora, disposada a jugar el tot pel tot!... He vigilat una estona, desde fora, y quan m'he ben asegurat de que vosté estaba sola, aqui dintre, he entrat, resoltament, y aquí'm té!... Are que la ocasió's presenta, s'ha d'aprofitar, costi lo que costi!...

BÉRIL (Tremolant). Pero... vosté. . sap?...

LAURA Tot ho sé!... Tot!... Els informes que acabo de rebrer de York, allá ahont vostés vivían, avans de venir aquí, han aclarit els misteris y han confirmat totas las mevas sospitas!.. Y are, una pregunta, miss Béril!... La acusació s'ha de dirigir contra dugas personas, o bé contra d'una persona sola?... Quans culpables hi han, un o dos?... En una paraula!... Es vosté cómplice del senyor Stipleton?... Si, ó no!...

BÉRIL (*Enérgicament*). Ah!.. no, senyora Láyons!... Acusant a dugas personas, vosté mentiría!...

LAURA Té rahó, miss Béril!... ja que si un cómplice hi ha, en els fets que varen produhir la mort de Sir Carles, aquest còmplice, soch jo!... Si, jo, que, crédula y refiada, vaig seguir las sevas instruccions, punt per punt, sense poguer suposar, may

de la vida, els séus intents criminals! Ja véu fins a quin extrém arrivaba la influencia que aquest home tenía sobre mi!... Talment semblava que m'hagués embruixat!... Havía sapigut dominar per complert la meva voluntat!... Se pot ben dir que jo no era més que una esclava!... Pero, are, tot l'encís s'ha desfet!... Are, no hi ha res al mon que'm privi de cridar en contra d'ell!...

BÉRIL (Ab energía, tallantli la frase). Are la'n privo, jo, de cridar en contra d'ell, senyora Layons!..

LAURA Vosté?... Pero quins motius té, pera sortir en defensa d'aquest home, ab aquesta resolució que'm deixa glassada?... Potsér el seu amor d'esposa?... (Ab ironía).

BÉRIL ¡No, senyora Layons!.. El meu amor de mare!...

LAURA ¿De mare?...

BÉRIL Si, senyora Layons, sí, tal com ho sent, de mare. Bé prou que ho sabia ell la repugnancia que me inspiraba, ab tot y tenirme completament esclava de la seva voluntat!... Però, ab l'intent d'assegurarse, ben bè, del meu silenci, va recórrer a un dels medis satánichs, que, tan sols la seva refinada maldat, es capassa d'idear. M'ha près la nena!... la meva fllleta!... emportàntsela no se ahont, molt lluny!... Y axís me te fermada!... (Plorant). Me sembla, que, ab lo que l'hi he dit, ja n'hi ha ben bé prou, senyora Layons pera que vosté's fass cárrech dels meus sofriments!... (Pausa).

LAURA (Horroritzada, acostantse a Réril y ab carinyo y compassió). Perdónim, Réril, si ab las mevas paraulas, la he pogut ofendrer!... Es ben bé digna de llàstima!...

RÉRIL No fa gaire, al dirli jo, que ja no podía pas callar per més temps, y que estava disposada a parlar ell, ab una paraula, m'ha fet tornar a la realitat!.. M'ha dit que, si parlava, jo ja no veuría may més a la meva filleta, perque éll... m'entén?... Oh!... es capás de fer-ho!... (Ab engunia).

LAURA Pero, escolti. No té cap indici, vosté, respecte al lloch ahont la té segrestada a la seva nena?... O bé, en poder de quinas personas está?...

RÉRIL No, senyora Layons!... No'n tinch cap d'indici!.. No se res, jo, pobra de mi!...

LAURA Y no l'hi ha dit may, ell, quan pensa tornarli la nena?...

BÉRIL Això si!... Quan hagi consumat la malifeta que ja fa uns quants dias, ve preparant!. . Quan hagi fet desapareixer el derrer obstacle que l'hi priva d'entrar en possessió de la fortuna dels barons de Baskerville!... Auqest derrer obstacle, com vosté ja pot suposar, es la persona de Sir Enrich!...

LAURA Si, pero, quin dret hi pot tenir ell, en cas de que Sir Enrich faltés, a la herencia dels Baskervilles?... Això es lo que jo no entench.

BÉRIL Si, senyora Layons!... El germà petit de Sir Carles, Sir Roger de Baskerville, que tothom creu que va morir, solter, en un naufragi, al emigrar cap a América... era casat y va tenir un fill!... Y aquest fill es...

LAURA Qui?...

BÉRIL L'Stipleton!... Vaig tenir la desgracia de conéixel á Costa Rica, y de casarme ab ell, enlluhernada pel prestigi, del seu nom y de la seva posició brillant...

LAURA Qué diu are, Béril?... Ell!... un Baskerville?...

BÉRIL Si!... Com que no era descendent directe, y l'hi faltava, per lo tant, el dret a favor seu, va volguer aprofitarse de la llegenda del castell, pera fer desapareixer els dos obstacles que l'hi barravan el pas!... Sir Carles, y'l seu fill, Sir Enrich!... Ja sap vosté com va morir el primer!... Are ha arrivat l'hora del segon!...

LAURA Pero... com s'ho va arreglar, perque en el cadàvre de Sir Carles, no s'hi trovés cap rastre de violencia?...

BÉRIL Com que disposava de molts diners, va comprar, a Lóndres, un gos grossíssim, y d'amagat de tothom, el va portar a un indret del bosch, conegut, tant sols, d'ell. Allà'l va tenir, fermat ab cadenas, tot esperant el moment propici per enjegarlo. Pero la ocasió va trigar molt a presentarse, perque Sir Carles no sortía may del castell, a las nits. Alashoras, va obligarme a que jo l'ajudés. Va presentarme a Sir Carles, fentme passar per germana seva, y va induirme a que jo, procurés iniciar, ab el difunt baró, relacions amorosas, ab el fi de lograr

que vingués sovint a véurem, y s'en hagués d'entornar, tot sol, de nit!... Are vol que fassi lo mateix ab Sir Enrich!... Pero de la mateixa manera que la primera vegada, vaig negarme a portar a cap aquestas maquinacions indignes, sabré negarme la segona, a ser la seva còmplice, y faré tot lo que jo pugui pera salvar a Sir Enrich de la mort que l'amenassa!...

LAURA Oh!... Are ho veig tot clar!... No poguent servirse de vosté, va pensà en mi, va enganyarme, ab las sevas malas arts, y va obligarme a escriure aquella carta que debía fer caure al pobre Sir Carles a n'aquell parany, que l'hi va costar la vida!... Donchs are que penso ab la mort de Scherlock Holmes!... Debía ser també, ell mateix, el que l'altra nit...

BÉRIL Jo bé m'ho penso!...

LAURA Si, si; no hi ha pas dupte!... Sherlock Holmes constituía per ell un altre obstable terrible y va resoldre suprimirlo, desseguida!... El cop l'hi va sortir divinament!...

(Stipleton haurà entrat pel fons, sense que ellas s'en hagin adonat. Al acabar de parlar Laura, ell avansa resoltament y diu ab sang freda espantosa).

ESCENA VII

Béril, Laura y Stipleton

STIP. No n'hi ha prou, ab dir que'l cop va sortir divinament!... Es necesari provar-ho!...

BÉRIL Tu?...

STIP. Ja ho va veyent, veritat, senyora Layons, lo que s'hi guanya, ficantse en els meus assumptos?... La meva dona... perque, are, vosté, ja se que ho sap que la Béril es la meva dona!...—veu, s'ha quedat

sense la seva filla!... El famós Sherlock Holmes, ha pagat, ab la vida, la seva tafaneria!... Las personas que vulguin imitar a n'ella y a n'ell, ja saben a lo que s'exopsan!...

LAURA Y si jo hagués vingut per imitarlos?... Y si jo fos aqui precisament per aixó?....

STIP. Pera que?...

LAURA Pera prevenir al baró de Baskerville, del horrible parany que se l'hi prepara!...

STIP. Aixó no ho farà pas, vosté!...
(*Redressantse com una fera, disposada a tot*).

LAURA Diu que no ho farè, senyor Stipleton?...

STIP. No!...

LAURA Ja ho veurà!... No havent pogut defensar al pare, la meva obligació, are, es salvar al fill!... (*Va a la porta del fons y crida*). Sir Enrich!... Vingui!... Depresa!... A mi!... Baró de Baskerville!...

STIP Calla!... Dimoni del infern!... Perque si no callas, jo't juro que!...

(Se llensa al demunt d'ella pera ferla callar, pero's conté, al veure entrar, pel fons, a Sir Enrich y al Doctor Mortimer, tots alarmats y extranyats).

ESCENA VIII

Béril, Laura, Stipleton. Sir Enrich y Mortimer

SIR EN. Que hi ha?...

MORT. Que ha passat?... Que es això?...

SIR EN. Qui'm crîda?...

LAURA (*Presa d'una terrible excitació*). Senyor Baró de Baskerville!... Vàgis-en desseguida!... Fugi de la casa del malvat que va assessinar al seu pare!... Aqui hi corre gran perill la seva vida!... Aquest home està preparant la seva mort, ab el fi de apo-

derarse de la seva fortuna!... En Jack Stipleton es fill de Sir Roger de Baskerville!...

STIP. (*Cridant*). Aquesta dona es boja!... No sap lo que 's diu, Sir Enrich!... Ala!... Ala!... Va!... Fora!..

MORT. Senyora Láyons!... que diu?... Cálmis!... Per l' amor de Deu!... Miri que lo que vosté ha dit es una acusació gravíssima! . (*acompanyantla cap a la porta de la dreta*).

LAURA. (*S'en va presa d'una terrible excitació nerviosa*). Lo que jo dich es la veritat pura, doctor!... Si!... Si!... La veritat pura!... Aquest home es un malvat!... Es l'assesí de Sir Carles!... Vàgis-en!... Sir Enrich!... Fugi d'aquí depressa!... Miri que'l vol matar també a vosté!... Salvis!... Vágis-en!... (*Se sénten els seus criats, dintre, a mida que's va allunyant).*

ESCENA IX

Béril, Stipleton, Sir Enrich y Mortimer

(Silenci imposant, Béril, en un cantó, està com alelada. Sir Enrich la mira fixament. Després, gira sa vista cap a l'Stipleton, qui, tot de cop recobra la seva proverbial sang freda).

SIR EN. (*A Béril*). Miss Stipleton!... Me dirigeixo a vosté perque'm fassi el favor de explicarme lo que això significa!... ¿que pot haver induhit—segóns vosté —a la seyora Layons, a dir lo que acaba de dir?... A llensar una acusació tan grave?...

STIP. ...Senyor Baró... (*Interrumpintlo*).

SIR EN. Perdónim, senyor Stipleton!... pero no es pas vosté la persona a qui jo, are, dirigía la paraula... L' hi prego, donchs, miss Béril que tingui la bondat de contestarme!...

BÉRIL. (*Dominantse)*. Senyor Baró!... Jo no sé pas que l'

hi haig de contestar... (S*a mirada se creua ab la amenassadora ullada de l'Stipleton*). Perque... com es molt natural... també jo 'm sento ferida, per una acusació, tan terrible, com inesperada!... Jo no sé pas que pot haver induhit a la senyora Layóns!... a fulminar, contra nosaltres, una calumnia tan monstruosa!...

STIP. Si, senyor Baró!... Aquella dona, se veia d'un hora lluny, que sofria una crisis nerviosa!... que tenia la rahó perturbada!... Y aqui té las sevas mateixas paraulas, en demostració de lo que l'hi estich dient. (*Ab mofa*). Miri que dir y assegurar que jo soch fill del seu oncle Roger de Baskerville! Ja!... ja!... ja!... Si fins me fa venir ganas de riure!... Aquestas beneiterias, no's poden acudir a ningù mes que a una boja, veritat, Sir Enrich?... (*Béril clava una mirada d'indignació a l'Stipleton. Pausa*).

SIR EN. (*Ab gran serietat*). De totas maneras, es una cosa molt extranya lo que acaba de succehir aquí, senyor Stipleton!... Créguim que soch el primer en deplorar-ho!... Y que tindré un gust molt gran en poguer tornar a n'aquesta casa, ab tots els meus duptes dissipats, y en poguer testimonials-hi, tant a vosté, com al seu germà, tot el meu carinyo y tota la meva amistat!... Miss Béril!... Senyor Stipleton!... (*Saluda seca y dignament, ab el cap tant sols*), Tinch el gust de saludarlos!... Doctor, quan vosté vulgui!... L'hi prego que fassi'l favor de acompanyarme!... (*Saluda el doctor y s'en va, ab Sir Enrich, per la dreta*).

ESCENA X

Béril y Stipleton

STIP. (*Desesperat*). Deu!... de Deu!... quina complicació! que s'ha de fer, are?... Ja sospita!... Se fará acom-

panyar fins al castell!... Y tots els meus plans van per terra!... Totas las mevas esperansas, se tornan fum!... Y tan ben preparat que ja ho tenia tot!... Tant bé que m'habia sortit tot, fins are!... (*agafant brutalment a* Béril) Qué dimonis l'hi has dit a n'aquella dona, tu, eh?... Com m'en podré defensar, jo, demá, de las sevas acusacions terribles!... Eh?... M'agafaràn!... Pero, per Deu, jo't juro, que avans de que m'agafin, tindré temps de donar bon compte, tant d'ell, com de la teva filla, y com de tu mateixa!... Mosca balba!... (*avansa resoltament cap a la porta de la dreta*).

BÉRIL. (*Barrantli el pas decididament*). Ahont vas?...

STIP. Déixam passar!...

BÉRIL. Estàs decidit a cometre un altre crim?...

STIP. Estich decidit a jugarme la darrera carta!...

BÉRIL. Vésten!... donchs!... Ja veurém qui hi arrivarà primer al bosch!...

STIP. Que't pensas que tindrás temps?...

(Apaga la electricitat, posa'l quinqué demunt de la taula, obra la porta secreta. Ab un tovalló, tapa la boca a Béril, després de subjectarli las mans al darrera, ab unas cordetas que s' haurà tret de la butxaca).

BÉRIL. Oh!... malvat!...

STIP. (Al moment en que va a llensar a Béril, dins de la cambra fosca, s'adona, ab sorpresa, de que de la foscor de dintre'n surt un home d'aspecte selvàtich, miserablement vestit, ab una barba molt llarga que'l mira ab ulls fixos).

Qui hí ha, aquí?... Que voleu?... Qui sou?...

(Deixa a Béril dintre de la cambra, quan ja n'ha sortit l'home, y la tanca).

ESCENA XI

Stipleton y Holmes, que ha prés tot l'aspecte d'en Selden, *el presidari fugitiu, ab qui, en l'acte anterior, va cambiar el vestit. Cap al final* Béril.

Holms. (*Ab veu cavernosa y segura*). No tinguis por!.. Vinch en só de pau!... Soch un amich teu!...

Stip. Qui vos fa venir?...

Holms. En Kárturi... el teu servo... Ell ha estat qui m'ha ensenyat aquesta mina!,.. M'hi som ficat a dins... y aquí'm tens!... Sé lo que vas a fer!... Y vinch a veure si vols que t'ajudi!...

Stip. Tú?...

Holms. Obligació hi tinch!... Ahir, tu'm vas salvar... vas evitar que tornés a caure en mans dels que'm buscan!... M'has salvat del presiri, y de la forca:... Te dech la llibertat y la vida, senyor!...

Stip. Qui ets?... Com te dius?...

Holms. Soch en Selden... el presidari que's va escapar de la presó de Prenstown!...

Stip. Tu!... en Selden?...

Holms. (*Avansant cap al prosceni*). Si, jo, jo... Fa deu dias que visch, errant pels boscos a la aventura, fugint de tot, com una bestia fera!.. Ahir... cap al tard, m'estava ajegut a la entrada d'una bauma, que'm serveix de cau, a las nits... quan de sopte, una remor de passas, entre'ls matolls, va sobresaltarme. Allargant el cap, com una serp, vaig coneixer al que s'acostaba cap a mi. Era Sherlock Holmes!... El vaig coneixer desseguida, perque una vegada em va enxarpar, ell mateix, per sobres d'un assumpto, que are no ve pas al cas! .. Al véurel me vaig posar a tremolar!... La fredat de la forca, me va glassar, fins al moll dels ossos. Jo que sí?... Agafo un roch, un roch molt gros, y alsantlo, aixís, ab las dugas mans, disposat a esclafarlo, si

donava un pas mes, l'hi crido: «Enrera, Sherlock Holmes!...» Ell m'encara'l seu revolver. Enjega'l tret, pero sense tocarme!. . Jo l'hi planto el roch per demunt, fentli errar, també. el segon tret!... Ell alashoras va per agafarme, y ho hauría fet, si el teu gos, botant com un dimoni, no s'hagués interposat entre nosaltres!... Sherlock Holmes, al veure'l gos, va apretar a correr!... El gos, darrera d'ell, jaupant y udolant, terriblement Jo'ls vaig seguir, corrent també, darrera d'ells, fins que vaig veurer a Sherlok Holmes, com s'estimbaba daltabaix del torrent, en quinas aiguas esvalotadas, s'hi va ofegar per sempre mes!... Alashoras, vaig respirar llargament, ab alegria selvatje, com qui s'ha tret un gran pes del demunt, y vaig jurar ab la ma al pit, demostrarte'l meu agrahiment, aixis que's presentés una bona ocasió!... Y aquí'm tens!

STIP. Anem al grá. ¿Que estás disposat a fer, en favor meu?...

HOLMS. Lo que't vaig a dir. Si tu vols, farém un pacte, que'ns podrá asegurar, tant a tu, com a mi, la impunitat més complerta. Ja veurás. Jo m'encarrego de matar a Sir Enrich, aquesta nit mateixa, a dintre del seu castell. Si demá t'acusan, tu, podrás provar, perfectament, la teva innocencia, justificant, que, en tota la nit, no t'has mogut de casa. Jo, un cop llesta la feina, fugiré. Y ab els diners que tu'm donarás, arrivaré a Caflis, prenent el primer vapor que surtí. Tinch un passaport fals.

STIP. (*Convensut*). Ne tindrás prou, ab un centenar de lliuras esterlinas?...

HOLMS. Per are. si.

(Se treu la cartera y las hi dona en bitllets).

STIP. Té!... Apa!... Vesten!... Y si tot surt bé?...

HOLMS. Si tot me surt bé...

STIP. Fixa, tu mateix, la quantitat.

HOLMS Deu mil lliuras esterlinas, aixis que hagis entrat en possesió de la herencia dels barons de Baskerville.

STIP. M'está bé. Pactes son pactes!...

HOLMS. Apa, dochs!... No perdem temps!...Firmam aquest paper...

(*Se treu de la butxaca un paper brut*)

STIP. Quin paper?...

HOLMS. Una obligació, segons la que, 't comprometets a entregar las deu mil lliuras esterlinas, a la Elisa Bárrimor.

STIP. Y perque a la Elisa Bárrimor?. .

HOLMS. Perque es la meva germana, y ella será, qui, aquesta nit, fará de manera que jo pugui arrivar, sense que ningu'm destorvi, fins a la cambra mateixa de Sir Enrich!... M'entens?...

STIP. Oh!.. si!... Molt ben pensat. Dom!...

(*Agafa la ploma, la suca en el tinter que hi haurà al demunt del armari y firma el paper sobre la taula, precipitadament, tornant-lo un cop firmat a Holmes*).

HOLMS. (*Plegant el paper y ficantsel a la butxaca*) Molt bé!.. Are, una pregunta. No tindrias pas una corda?...

STIP. Si... té!...

(*Ne treu una det armari, y l'hi dona*).

Pero, que'n vols fer de la corda?...

HOLMS. Que'n vuy fer, dius?... Mira!...

(*Aferra, ab forsa, a Stipleton, l'aseu a una cadira, el lliga sôlidament, de peus y mans y cridant diu*):

Lligarte, bandoler!...

(*Va fins al fons y toca un pito. Al lluny, ne contestan d'altres*).

STIP. (*Forcejant pera deslligarse, ab rabia*). Ah!... Miserable!... T'ho ha fet fer Sir Enrich, tot això, veritat?...

HOLMS. S'equivoca, senyor Stipleton!... Jo trevallo, per compte y encàrrech de Sherlock Holmes!... Tinch el gust de saludarlo!...

(*Se treu perruca, y barba, y queda, tal com ell es*).

STIP. Deu de Deu!... Que es això?... Sherlock Holmes?.. (*Aterroritzat, y mirantsel embadalit*). Vosté?... Pero com pot ser això?... Y es ell!... Si... si...

HOLMS. Fill meu!... Ja ho veu!... Això es art de bruixeria!.. He ressucitat, veliaqui!...

(*Obra l'armari porta secreta y treu*

a Miss Béril, la deslliga y l'hi arrenca la mordassa).

Perdonim, mis Bèril, si m'he vist precisat a permetrer que s'estés, tanta estona, en una posició, tan incòmoda, com aquesta!... Ja ho veu, senyor Stipleton!... Are l'hi toca a vosté!...

BÉRIL Oh!... gracias senyor!... Sigui qui sigui, jo'm poso en mans de vosté.

HOLMS. Pot fiarse de mi, senyora!... Y demà, tindrà el gust de veure a la seva filla!. .

BÉRIL Ay!... Deu meu!... Quina alegría!... Y ahont es?...

HOLMS. Are com are, a Londres, a casa d'un servidor de vosté, y al cuidado de la meva senyora!...

STIP. Es mentida tot això!... Aquest home es un farsant!... Deslliguim desseguida, o sino jo l'hi prometo!...

HOLMS. Qué?...

STIP. Que'l farè agafar per lladre!...

HOLMS. Quan jo l'hagi fet agafar per assessí, tant se m'endona?...

STIP. No m'espanta!... No té cap prova material contra mi!...

HOLMS. M'en sobran de provas contra vosté!... Per comensar, aqui tenim aquesta obligació firmada!...

STIP. Es un paper mullat.

HOLMS. No: es la confessió, detallada, de tots els seus crims y malifetas!... Es la seva vida y miracles, firmada per vosté, senyor Stipleton!... El bras, senyora?... (*Oferint el bras a Béril que'l pren*). Y are, ab el seu permis, may diría ahont vaig, estimat fabricant de llegendas?...

S IP. Al infern!...

HOLMS. Ja's crema!... Perque'l projecte, que tinch a punt de realisar, sols aprop del infern se pot complir!...

STIP. Y quin es aquest famós projecte?...

HOLMS. Molt senzill!... Donar la bola al gos del diable!... (*S'en va per la dreta, ab Béril, Stipleton forceja y udola ab rabia*).

TELÓ

Acte quart

SHERLOCK HOLMES Y'L GOS DEL DIABLE

Lloch ferèstech y abrupte en una fondalada propera als boscos de Grimpen. Al fons cap a la dreta se veu part del torrent que s'estimba entre grans rocas, vorejat per un cami que venint quasi a peu plá del fons esquerra, se pert amunt a una bona alsada. Al fons montanyas y boscos. Al fons esquerra árbres, matolls y rocám. A la dreta primers termes més rocas y árbres. A la esquerra primer terme la entrada d'una cova.

Es de nit. Cel ennuvolat. Se sent la fressa de las aiguas del torrent al estimbarse entre'l rocám y'ls gemechs del vent, cap a la banda del bosch. Trona y llámpega fondo.

ESCENA PRIMERA

Watson y Bàrrimor

(Veyent que Barrimor entra precipitadament).

WATS. ¿Qué hi ha de nou, Barrimor?

BAR. He fet tot lo que vosté m'ha dit; me sembla que s' decidirá tot, aquesta nit mateixa.

WATS. En Billy está al aguait al cap d'avall del cami. Va disfressat de pastor. Ab el seu fluviol ens previndrá quan algù pàssi pel bosch. Si's tracta d'un dels nostres, la tonada serâ alegre. Are, si àvansa algù sospitós la tonada será trista y melangiosa.

BAR. Sigui lo que s'vulgui, com que la cova del gos es cap aquell tondal l'Estipleton y'ls seus còmplices han de passar per aquí, forsosament. (*Pausa*).

(*Se sent dintre la tonada alegre d'un floviol de pastor*).

WATS. Ah! es en Billy! La tonada es alegre? Si, es que Sir Enrich deu venir cap aquí.

(*Pujan tots dos al cami y miran al lluy*).

BAR. Si, si; mirissels. Allá baix. Me sembla que es Sir Enrich y'l Doctor Mortiner.

WATS. Te rahò: però miri més avall!

(*Se sent dintre la tonada del floviol trista aquesta vegada*).

BAR. ¿Què hi ha? Ah! sì... Un home montat a cavall! Galopa cap a n'ells.

WATS. S'aturan! ¿Qui pot ser aquest home?

BAR. Algun marxant que'ls pregunta si và bé per anar a Grimpen.

WATS. Calli! no! Perque baixa del cavall? Y are! El Doctor hi puja.

BAR. Oh! y se'n torna al galop cap avall!

WATS. L'home també se'n torna bosch endins.. y Sir Enrich s'en vé cap al castell tot sol.

(*Ab alegria*).

Mòlt bé! Això no pot anar milló. Decididament s'veu que intentan donar el cop.

BAR. Vol dir?

WATS. Si, si, n'estich segur. Tot això no es rés més qu' una estratagem del malvat del Estipleton pera conseguir que Sir Enrich atravesi'l bosch tot sol. Ab l'excusa de que hi hà algun malalt grave a Crimpen, aquell home ha conseguit allunyar al Doctor Mortimer de Sir Enrich. El que vostè ha prés per un marxant esgarriat no es més que un cómplice del Estipleton! Per are tot els vá sortint

bé. ¡Apa, Bárrimor! Cap el nostre amagatall. Aviat hem de veurer a n'aquell home arrivar a la cova pera desfermar el gos y enjegarlo contra Sir Enrich.

(*Se sent la tonada trista del flo-viol*).

Sent? En Billy ja'ns el senyala. No hi ha cap dupte. Es ell. Vingui! Depressa!

S'amagan derrera d'unas ro-cas).

ESCENA II

Watson y *Bárrimor amagats. Kàrturi després, Sir Enrich*

(Entra precipitadament per l'esquerra. Se tomba per veure si'l segueixen y se'n vá per la esquerra altre cop pero pel primer terme).

WATS. (Sortint del amagatall y expiant a n'en Kárturi).
S'ha ficat a la cova!

BAR. La cova te dugas sortidas. Deurà sortir ab el gos per la del altre banda.

WATS. Sir Enrich s'acosta!... Prepari'l revólver Barrimor.

BAR. Ja estich a punt.

(Tornan a amagarse. Se senten lladruchs espantosos dintre. Una resplandor vermella intermitent ve de la esquerra. El gos s'acosta. Els lladruchs van devenint més forts).

KÁRT. (*Dintre*). Aup! Aup! Aup!

SIR EN. (*Dintre*). Socors! A mi!

(Sonan dos trets de revólver. Entra Sir Enrich aterroritzat sense forsas corrents. El gos udola terriblement).

WATS. L'han ferit! ¿Qui ha sigut?
(Sortint ab Bárrimor que dispara també'l seu revólver).

BAR. El cop de gracia!
(Lladruch horrorós)

SIR EN. (*Silenci)* ¡Auxili! ¡Socors! a mi!
(Cau rendit sense sentits quasi a primer terme. La resplandor no s'veu).

WATS. Valor, Sir Enrich!
(Corrent ab Bárrimor a auxiliar a Sir Enrich)

KÁRT. (Sortint de la cova per la esquerra y atravessant el cami y l'escena corrent com un condempnat).
¡Maledicció! L'han mort!
(Fuig per la dreta ùltim terme).
¡M'han tocat! Vaig ferit!

WATS. ¡L'hom ! Mirisel, Bárrimor. Se'ns escapa! Corri!

BAR. No tingui por! No correrà pas gaire! Vaja, senyor Baró. El pe:ill ja ha passat!
(*Tornant en si*).

SIR EN. Deu meu! Era una bestia monstruosa! Ha sortit d'entre mitj de'ls árbres.

WATS. No li fàssi por, Sir Enrich; ja no li pot pas fer rés! Es mort! L'espectre infernal del castell dels seus avis, ha desaparegut, pera no tornar may més!

SIR EN. ¿Es vosté, Watson? Vosté aqui? Y en Bárrimor també? Y Sherlock Holmes? Ahont es que no'l veig aprop nostre?
Ja veu si l'estiman els seus parents! No's pot pas negar qu'aquest cosinet li porta un carinyo rabiós! Y are senyor Baró permètim que'l feliciti.

SIR EN. Ha lograt apoderarse de l'Stipleton senyor Holmes?

HOLMS. Li deixat en una posiciò bastant incòmoda! Supose que a horas de are'ls meus companys ja'l deu-

hen haver agafat pel seu compte!

Sir En. Aixís, donchs, la terrible acusació de la senyora Layons?...

Béril Es la veritat pura, Sir Enrich.

Sir En. Pero ¿y vosté? Cóm es que va persistir en callar sempre? La seva conducta miss Béril...

Béril No'n podía seguir d'altra, Sir Enrich. Prevenintlo del perill que corría vaig fer tot lo que jo podía a favor seu! Suposo que ja l'haurán enterat de la meva desgracia... y que d'aquí endevant me considerarà digna de la seva amistat y del seu perdó... Sir Enrich he sofert tant, que ja m'ho mereixo'l ser perdonada!

Sir En. Ja sap. senyora els sentiments que vosté m'ha inspirat sempre! Acepti ja que de mi per are no pot aceptar res més, la meva amistat més sincera. Y del perdó no se'n parla.

(*Allargantli la má*).

Béril Gracias, Sir Enrich!

(Encaixan y ell passa al costat d'ella com protegintla. Ella deixa'l bras de Holmes y pren el de Sir Enrich).

(*Pausa).*

(Se sent dintre el flovìol sonant una tonada trista y tot seguit una d'alegra).

Wats. Oh! Senten! Una tonada trista? Una tonada alègra? Ay! ay! Qui pot ser?

(*Mirant cap al fons esquerra*).

Holms. En Billy! vé corrent cap aquí.

(*Entra pel mateix cantó en Billy, tot alarmat*).

Billy Es ell! el senyor Stipleton!

Tots. (*Ab sorpresa*). L'Stipleton?

Holms. Ah! pillastre! Ha lograt desferse dels lligams, avans que hi hagin arrivat els altres!

Wats. Ha rebut el meu telegrama?

Sir En. Si.

Wats. Tot era un plan Sherlock Holmes, ha sortit divinament. Tan aprop que'l tenía y no l'ha vist?

Sir En. Ahónt.

Wats. No gaire llúny d'aquí vigilant els seus passos.

Sir En. Oh! quin home!

(Se sent dintre, la tocada alegre del floviol).

WATS. Sent? Es en Billy que refila. Una tonda alegra? No hi ha dupte, es en Sherlock Holmes!

(Entra en Billy vestit de pastor per l'esquerra cap al fons tocant el floviol.

ESCENA III

Billy, Watson, Bárrimor, Sir Enrich, després Holmes y Miss Béril.

BILLY (*Deixant de sonar*). Ah! son vostés. El senyor m'ha dit que passés endevant. Ell va més a poch a poch, perque no va sol.

WATS. Ab qui va?

BILLY Ab Miss Stipleton. Jo m'entorno al aguait, perque m'sembla qu'encare falta lo més important.

(*Se'n va pel fons*).

WATS. Ab ella?

SIR EN. La Béril aquí? Deu meu! Aixís tot alló... Y'l seu germà?

WATS. No ho es, Sir Enrich, el senyor Stipleton de germà de miss Béril. Es el seu marit.

SIR EN. L'Stipleton el seu marit?

WATS. Si tampoch s'ho diu, Stipleton! L'home que va preparar l'emboscada del gos contra'l seu pare y'l que la ha repetida contra Sherlock Holmes y contra vosté, se diu Jack, pero no Stipleton. Es fill de Sir Roger de Barskerville, que contra la opinió dels que'l creyan solter, era casat y tenía un fill, avans de morir en un dels seus viatges per mar. Per lo tant, el pretingut Stipleton, es cosi germà de vosté, Sir Enrich, ni més ni menus!

HOLMS. (*Qu'haurà entrat bon xich avans ab l'abrich llarch y la gorra, del bras de miss Béril*).

Sir En. Si consegueix internarse pel bosch, ens fugirà.

Holms. Te rahó, Sir Enrich. Es precís apoderarse d'aquest home, costi lo que costi.

Wats. Som cinch y tots aném armats. Me sembla que...

Holms. Ah! no! Watson; ab la violencia no'n traurèm pas res. Coneix admirablement las tasqueras del bosch y'ns fugirà. Tot fense perseguir, ens prepararía una nova emboscada, que'ns podría costar la vida. No, no! L'hem de agafar per medi d'un altre procediment... Ja veuràn. Ahont es el gos mort?

Bár. Allà mateix, senyor.

(Se treu un vas de camp de la butxaca).

Holms. Tingui, Bárrimor, aquí té'l meu vas de camp. Vágihi vosté mateix... Obri una vena del gos y ómplim el vas de sang.

Bár. Molt bé, diu. Hi corro.

(Se n'vá ab el vas per l'esquerra primer terme).

Holms. (*Donant ordres*). Vosté Watson amáguis darrera d'aquella roca. Vosté, Sir Enrich, s'apostarà a la entrada de la cova, prompte a vendre ben cara la seva vida, y la de la senyora que li confío.

Wats. Y vosté?

Holms. Jo... Jo are m'en vaig a jugar el tot pel tot!... Correré el perill de que m'assesinin, pero com que ja hi estich fet, no mi vé d'aquí Watson! La captura d'aquest criminal tan astut quasi m'interesa més que la meva propia vida!

(*Entrant ab el vas plé*).

Bár. Aquí té la sang, senyor.

Holms. Perfectament, Barrimor. S'acosta el moment decisiu. Y are, a la feina!

(Se treu l'abrich y la gorra y'ls dona a Watson. Queda en mánegas de camisa, una camiseta vella y esparracada, la mateixa que duya al acte anterior. Porta també las mateixas calsas vellas y estripadas del altre acte. Agafa el vas, hi mulla el dit y se n'unta la cara, el coll y las mans)

Una mica de sang aquí... a la cara... al coll, y a

las mans... Molt bé.

(*Torna'l vas a n'en Bárrimor*).

Els cabells... aixís... ben esbullats...

(*Se'ls esbulla*).

La roba. . ab senyals de violencia.

(*La estripa*).

Ah! Veyam si tinch el document preciós? Si...

(*Se'l tren de ta butxaca*).

Es aquest.

(*El tira a terra*).

Aixís... ben a la vista!... L'aucellot s'hi deixará caure... n'estich segur!

BILLY (*Al aguait desde'l fons alarmat*). Cuiti, senyor, que ja s'acosta.

HOLMS. Alerta donchs! Y cadascú al seu lloch!

(Watson y Bárrimor s'amagan a la dreta, Sir Enrich y Béril a la esquerra).

Billy! vina! El cap viu! ho sents? Tú t'has d'encarregar del paper més important.

BILLY. Digui senyor.

HOLMS. Faràs de manera de lograr que l'Stipletont se adongui de tu avans de que'm vegi a mí. Tremolant y mort de por, li esplicarás tot lo que has vist; que'l gos del diable se m'ha tirat al demunt, abordantme furiosament; que jo m'he defensat y he disparat el revolver contra la bestia afollada! Pero que tot ha sigut inútil perque la fera diabólica m'ha aferrat pel coll, escanyantme ab las sevas urpas. M'entens?

BILLY. Si senyor, sí, Ja veurá que ho faré be!

(*Corre a mirar cap al fons esquerra*).

Afanyis! que ja'l tenim aquí.

HOLMS. Somhi!

(S'*ajeu tot convulsionat y rigit con una víctima d'assesinat*)

ESCENA IV

Holmes, *Billy*, Stipleton, *aue entrará pel fons esquerra*, *després* Béril, *Sir Enrich*, *Watson y Barrimor*

(Al entrar veu a n'en Billy que apreta a correr cap a la dreta. Li corre al darrera, l'atrapa y'l aferra pel coll).

STIP. ¿Ahont anavas, eh? Com es que corrias?

BILLY. Ay, Ay!

STIP. Ala! parla desseguida o si no t'esclafo!

BILLY. (*Tremolant y fent veure que se ennuega*) Ay! si senyor... sí... Ja veurá... jo li diré... Pero fugi, senyor, fugi! perque el gos...

STIP. El gos... ¿qué?

BILLY. Que ha vingut d'un pel, com no se m'ha plantat al demunt, y com no m'ha escanyat a mi també! Ay, Deu meu! senyor!

STIP. Escanyarte a tù també? Qué dius are? Que ha escanyat a n'algù altre, aixís?

BILLY. (*Senyalant a Holmes*). Si... miri... veu? Allá terra. A n'aquell senyor. Ell be prou que s'ha volgut defensar disparant el seu revolver, pero el gos del diable l'ha aferrat pel coll udolant que feya fredat, y l'ha mort! Mírissel! Fa por de la manera que l' ha'destrossat!

STIP. ¿Qne ho has vist, tu, aixó que dius?

BILLY. Si senyor; m'estava allá amagat dins d'aquella bauma, tot arraulit de por!

STIP. ¿Y no has vist a ningú mes, quan el gos ha abordat a n'aquell senyor?

BILLY. No he vist a ningú mes senyor.

STIP. (*Ab alegría soptada*). Molt be, rabadá! De ahont ets tú? Ahont te estás?

BILLY. M'estich a la masia d'en Patrich, senyor! Com que aquesta tarda a n'el pobre d'en Girassol se li ha trencat una cama el som dut a la masia, y are me

entornava a la cleda...

STIP. Qui es en Girassol?

BILLY. Es un xay d'alló mes manyach, senyor.

STIP. Está be.

(Li dona una moneda d'or).

Tè. En el seu dia podrás ser un testimoni importantíssim. Apa! Ja hi anirás després a la cleda. Are vésten a Grimpen y esplica tot lo que has vist al Inspector de Policia. Ho entens?

BILLY. Si senyor, si. Ja ho crech que hi aniré. Y moltas de gracias, y bona nit, senyor.

Se'n va corrents, se tomba, y veyent a Stipleton d'esquena li diu fentli pam y pipa:

Ah! tonto!

(Desapareix pel fons dreta).

STIP. (*Avansant cap a Holmes*). Aixís en Karturi haura donat el cop! y el gos haurá també fet bona feina. Y Sir Enrich deu ser aquest que jeu aquí;

(S'hi acosta, encen una llinterná sorda que porta y ilumina el rostre de Holmes. Retrocedeix estupefacte.

¡Oh! ¡qué! :Es Sherlock Holmes! Si, Si, Mort no hi ha dupte! ¿Que vol dir, tot aixó? y Sir Enrich? Pero are que hi penso. Deu portar aquell paper que tant me compromet. Veyam si'l trovo per las butxacas?

(El veu).

¡Ah! es aquest!

(*L'agafa y'l contempla*).

¡No! aixó es un paper blanch!

¡Malehit!

(L'*estripa*)

Veyam... el deu portar a sobre.

(A*b una mirada de triomf*)..

Ah! Sherlock Holmes! Al cap d'avall ha sigut meva la victoria! Vas guanyarme el primer y segon cop... pero el tercer... jo m'el apunto!

(Satisfet s'agenolla y registra las butxacas de Holmes. Aquest s' incorpora l'enmanilla y fent un bot s'alsa, tenint a l'Stipleton ben

aferrat, forcejant com un dimoní).

HOLMS. Pero'm sembla que'l quart qui se'l apunta soch jo! ¿No li sembla, senyor Stipleton?

STIP. Això encare está per veure!

(*Logra escaparse de Holmes*).

HOLMS. A mi, companys!

(*Cridant*).

(Surten dels seus amagatalls respectius, Watson Barrimor, Sir Enrich y Bèril, apuntant'ls homes els seus revolvers a Stipleton que s'veu perdut y s'atura).

(*Pausa*).

STIP. Una paraula, Sir Enrich! ¡Permetrerà vosté que un home que porta el nom de Baskerville mori en mans de la justicia?

(*Silenci*).

SIR EN. Això may! Te rahó! Y are veurá fins ahont arriva la meva indulgencia. Tingui!

(*Li allarga'l seu revolver*).

HOLMS. (Interposantse ràpidament y detenint la ma de Sir Enrich veyent que l'Estipleton allargava també la seva per agafarlo).

No, Sir Enrich! Això si que no! Aquesta arma, en aquestas mans, en aquets moments es una joguina massa perillosa. No! El senyor sap com hi correspondría a la seva atenció? Donchs primer ens regalaria una bala a cada un de nosaltres y s'reservaría la darrera per la seva persona. Ja'ns coneixém veritat, senyor Estipleton? Y es clar home que si!...

(*A Sir Enrich*).

Are, si vosté vol ser magnànim ab ell, jo faría lo següent: Un cop tancat en un dels soterranis del castell, alashoras si, que li passaría el revólver per sota la porta.

SIR EN. Molt ben pensat, Bárrimor! Empórtisel a n'aquest home cap al castell. Aquesta nit li ofereixo la meva hospitalitat, y demá al ser de día, decidirèm lo que s'ha de fer! Li está bé?

HOLMS. Estich a la seva disposició Sir Enrich.

(*Entrant pel fons dreta*).

BILLY Si li haig de servir de testimoni, ja sap que pot disposar de mí, senyor.

(Ell y Bárrimor agafan un per cada bras al Estipleton y comensan a passar cap al fons dreta).

BAR. Anem!

BILLY Segueixi!

(Quan arrivan a dalt del cami Estipleton forceja desesperadament)

ESTIP. Ah! Deu de Deu!... Jo vos juro que viu, ni se agafareu pas!

(Logra desferse de'n Bárrimor y de'n Billy y s'llensa dalt abaix del torrent).

BAR. S'ha tirat dalt abaix!

(Desde dalt mirant al torrent).

BILLY L'aigua se l'emporta! Ja no's veu!

(*Pausa*).

(Sir Enrich se descobreix y s'ampara en sos brassos a Béril que plora).

(*Ab solemnitat*):

SIR EN. La llegenda del gos dels Baskervill, s'ha desfet d'un cop psr sempre!

TELÓ RÀPIT

FI